

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 19. julij 1974

Štev. 29 (1668)

Mednarodna konferenca o manjšinah v Trstu je končala svoje delo

Kakor smo že poročali v zadnjem listu, je bila v dneh od 10. do 14. julija 1974 v Trstu Mednarodna konferenca o manjšinah. Gre brez dvoma za največjo tako prireditel po drugi svetovni vojni, saj se je zbralo na tem mogočnem zboru nad 800 udeležencev, ki so predložili nad 1.200 referatov in tez in na kateri se je oglašilo k besedi nad 300 govornikov. Konferenca je delovala v treh sekcijah in sicer je v prvi obravnavala jezikovna, kulturna in šolska vprašanja, v drugi skupini socioekonomske probleme in v tretji skupini pravno-ustavne aspekte manjšinskega vprašanja.

Kakor je bilo v zaključnem komuniqueju povedano, naj bi bil kongres šele začetek in je nameravano, da se ustanovijo posebne stalne komisije, ki naj nadaljujejo delo v tesnem sodelovanju in pripravijo nadaljnje srečanje manjšin in ustanov ter strokovnjakov, ki se bavijo z manjšinskim vprašanjem.

Kakor koli že se bo razvijalo nadaljnje delo, je vendar že sedanjí kongres velikega pomena in to iz treh vidikov:

1. Kongres je manifestiral vedno večje svetovno zanimanje in splošno zavzetost za probleme raznih manjšin, ki se ne obravnavajo samo v svetovnih forumih, kakor so OZN in njeni različni pododbori, Evropski svet in posamezna mednarodna manjšinska združenja, marveč so ta vprašanja vedno bolj predmet zanimanja tudi znanosti in sredstev javnega obveščanja. Tako so v Trstu sodelovali najbolj znani znanstveniki, ki se bavijo s temi vprašanji in so bili vrženi v prostor poleg mnogo znanih stališč nove, čestokrat zavidljive in smele ideje reševanja in prikazani različni modeli od vzorne zaščite narodne skupnosti kot celote pa do najrazličnejših oblik individualne zaščite pred diskriminacijo. Pri vsem tem je prišlo jasno do izraza, da individualna zaščita, to je zaščita posameznika, zlasti v obliki splošnih ustavnih določil o enakosti pred zakonom ne zadostuje, marveč je potrebna kolektivna zaščita to je zaščita narodne skupnosti kot celote. Po drugi strani pa tudi ni mogoče reševati probleme vseh manjšin po enakem modelu, marveč ima — in to je bilo pre-

pričljivo iznešeno — vsaka manjšina svoje posebne, svojevrstne probleme, ki zahtevajo tudi tem posebnostim in tej svojevrstnosti odgovarjajoče posebno, svojevrstno reševanje.

2. Druga pomembnost kongresa je bila v možnosti obnavljanja že obstoječih in navezovanja novih kontaktov z različnimi manjšinami in posameznimi strokovnjaki. Pri teh kontaktnih razgovorih je prišlo do medsebojne izmenjave mnenj in izkušenj v borbi za manjšinske pravice. Vedno spet je bila izražena želja po stalni povezavi in stalnem medsebojnem obveščanju, med sorodnimi manjšinami in manjšinami sosedne regije pa je prišlo tudi do konkretnih sklepov glede bodočega sodelovanja.

Tako smo koroški Slovenci razumljivo bili v stalnih stikih z raznimi predstavniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, s predstavniki manjšin v Jugoslaviji, pa tudi s predstavniki avstrijske manjšine v Južnem Tirolu, katere poznani in odlični predstavnik senator dr. Volger je o priložnosti srečanja novinarjev, ki jih je povabil „Pri-

morski dnevnik“ izrecno poudaril solidarnost Južnih Tirolcev z borbo Slovencev v Italiji in Avstriji za njihove nacionalne pravice in zagotovil tudi tozadevno podporo.

3. Najvažnejši dejavnik kongresa pa je brez dvoma bil na propagandistični ravni. Manjšine so imele priložnost, da prikažejo svojo situacijo in opozorijo svetovno javnost na svoje odprte probleme. In te propagandistične vrednosti kongresa ni mogoče prezreti in se je ne sme podcenjevali. Saj smo tudi koroški Slovenci lahko s svojim aktivnim sodelovanjem z referati in v diskusijah, pa tudi z razdeljevanjem nove knjige „Slovenci na Koroškem“ in z drugim informativnim gradivom opozorili svetovno javnost na naša pereča vprašanja in prikazali v vseh treh navedenih komisijah nezadovoljivo stanje. Pri tem je treba poudariti, da smo koroški Slovenci desetkrat nastopili kot referenti ali diskutanti in to s prispevki, ki so bili na splošno ocenjeni kot znanstveno utemeljeni in stvarni. Zato je tudi nastop predstavnikov večinskega naroda, ki sta oba reagirala bolj emocionalno in ne ravno na koncilijanten način ponavljala stereotipne trditve, da je naše vprašanje več ali manj pravno že rešeno in da gre samo še za malenkostna odprta vprašanja, nam bolj koristil kot škodoval. Udeleženci kongresa so tako iz ust predstavnikov večinskega naroda lahko ugotovili, da le-ta ne kaže preveč razumevanja za naše vprašanje, in iz njunega iznašanja

lahko sklepali na pravilnost in utemeljenost našega prikaza.

To ne sledi iz pripomb, ki jih je na iznašanja drugega predsednika koroškega deželnega zbora dr. Wolfganga Mayerhoferja vpletel v svoj govor komunistični poslanec tržaške pokrajine Mario Colli, marveč tudi iz razgovorov s številnimi predstavniki različnih manjšin, ki vsi so z začudenjem vzeli na znanje trditve predstavnika koroškega deželnega zbora in opazovalca urada zveznega kanclerja, češ da sta govorila za udeležence kongresa o manjšinah pač jezik kakršnega so vajeni s strani večinskih narodov na sploh in tu še posebej z — rahlo povedano — pomanjkljivim razumevanjem za stvarno prikazane probleme slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Poslanec Colli je to iznašanje imenoval zastarelo, ki prikazuje miselnost iz leta 1900, ne pa miselnost dobe, ko postajajo človekove pravice vedno bolj splošno načelo vseh civiliziranih narodov.

Koroški Slovenci smo na izvajanja dr. Mayerhoferja odgovorili, nismo pa imeli priložnosti, da bi odgovorili tudi na ponovno trditev opazovalca urada zveznega kanclerja, da je vprašanje več ali manj v celoti rešeno. V svojem govoru je v bitvu ponovil postavljanje avstrijskega predstavnika pred komitejem OZN za odpravo vseh vrst rasne diskriminacije v aprilu tega leta in zastopnika Avstrije na manjšinskem seminarju OZN v Ohridu, očitno v pričakovanju, da svet pač verjame, čimvečkrat se nekaj trdi. Iz reakcije med udeleženci kongresa, ki smo ji bili priča, pa se ta želja ni izpolnila in nikakor ni nalelela na razumevanje. Pač pa smo koroški Slovenci, ker nismo imeli več možnosti replike, odgovorili v posebnem dokumentu, ki smo ga predali sekretariatu kongresa. Ta odgovor je na ta način postal del obsežnega gradiva kongresnega dela, ki bo svoječasno objavljeno.

Imamo „moderno“ ustavo

Prejšnji teden je koroški deželni zbor soglasno sprejel reformo deželne ustave. Reforma je bila važna, saj je ustava, takšna kot je bila v veljavi, nastala že leta 1930. Reforma je postala važna predvsem zato, da se ustava prilagodi spremenjenim ekonomskim in političnim oblikam Koroške. Iz dejstva, da je bila reforma sprejeta soglasno, je razvidno, da med različnimi strankami v deželnem zboru ni nobenih temeljnih razlik, saj so novi obliki ustave lahko vsi dali svoj „placet“. Od FPÖ preko ÖVP tja do SPÖ. Da se pravni položaj koroških Slovencev s to reformo ustave ni spremenil je bilo pričakovati že prej, saj po logiki meščanskih strank ne more biti zapisano in zapečaten kar biti ne sme. Saj vsaka meščanska ustava zrcali samo težnje in politiko vladajočega razreda, nikakor pa ne težnj, zahtev in pravic širokih množic ljudstva.

S to reformo ima Koroška menda najmodernejšo ustavo vseh avstrijskih zveznih dežel (tako vsaj po mnenju Kleine Zeitung). Ker pa ni moderno imeti v svoji deželi narodnostno manjšino, ki se zavzema za njihove legitimne in prav tako zapisane in zapečaten pravice, se jo kratkoma prezre. Slovenci pa bomo moderni ustavi nakljub le še „konzervativni“ dovolj, da se bomo z naprednimi ljudmi sosednjega naroda borili za vse pravice ki nam gredo, naj so zdaj zajete v novi moderni ustavi, ali pa tudi ne. Saj imamo koroški Slovenci zagotovljene pravice v številu 7 državne pogodbe, ki Avstriji nalaga dolžnost, da jih izpolni. Močno zanimanje za položaj naše narodne skupnosti na raznih mednarodnih forumih, bo pristojne organe prisililo, da končno rešijo in izpolnijo obveznosti, ki so bile dane leta 1955.

Titov obisk v Romuniji

Prejšnji teden se je mudil predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz - Tito na državnem obisku v Romuniji. Povsod kamor je prišel, ga je romunsko ljudstvo prisrčno sprejelo in tako dokazalo prijateljska čustva, ki jih ima do narodov Jugoslavije. Saj nasledujeta Jugoslavija in Romunija podobno politiko, ki izvira iz prav tako podobne zgodovine. Obe državi sta dosegli neodvisnost v herojskem boju proti fašizmu. Obe državi sta po koncu vojne ukrenili miroljubno in demokratično pot in jo nasledujeta še danes. Obe državi se branita, da bi prišli pod posredno ali neposredno hegemonijo Sovjetske zveze, ki se z dneva v dan bolj prizadeva razširiti svoj vpliv na politiko Jugoslavije in Romunije. V tem upravičenem boju proti vsakršni hegemoniji se obe državi medseboj podpirata.

V pogovorih, ki sta jih vodila predsednika Tito in Ceaucescu, sta se menila o mednarodni situaciji in razširitvi medsebojnega sodelovanja. Po svoji vrtnitvi iz Bukarešte je predsednik Tito na beograjskem letališču dejal „da so bili pogovori tudi to pot zelo prisrčni in odkriti in da so potekali v ozračju vzajemnega sodelovanja in spoštovanja.“

Oba državnika sta izrazila zadovoljstvo nad stalnim razvojem gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Romunijo, a sta hkrati tudi ugotovila, da je možno in potrebno le-to še razširiti. Tako sta se med drugim pomenila o industrijski kooperaciji, specializaciji proizvodnje in skupnemu nastopanju na svetovnem tržišču. Zelo pomembno za gospodarstvo obeh držav in tudi za njune skupne odnose pa bo skupno izkoriščanje hidroenergetskega potenciala Donave.

Državnika sta se tudi dogovorila o razširitvi znanstvenega in tehničnega sodelovanja in o poglobitvi kulturne, prosvetne in turistične izmenjave.

V oceni mednarodne situacije ni bistvenih razlik med pogledi Romunije in Jugoslavije na odprta vprašanja. Tito in Ceaucescu sta ugovorila in potrdila stališče, da mednarodni mir in varnost temeljita na doslednem uresničevanju načel spoštovanja nacionalne neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti, enakopravnosti in vzajemne koristi, ne vmešavanja v notranje zadeve drugih držav, na uporabi sile in reševanju sporov po mirni poti. Nobena država, bodisi še tako velika in močna nima niti najmanjše pravice, da bi negirala ta načela. Pozitivno sta se oba državnika tudi izgovorila nad konferenco o evropski varnosti. Ugovorila sta, da bo varnost v Evropi možna šele, če bodo vladali takšni odnosi, ki bodo zagotovili „popolno varnost ter svoboden in neodvisen razvoj sleherni državi ter razvijanje enakopravnosti sodelovanja med suverenimi državami.“

Tito in Ceaucescu sta pozdravila ustavitel ognja na izraelskoarabskih frontah. Poudarila sta, da se mora Izrael takoj umakniti z zasedenih arabskih ozemelj in da ima arabsko ljudstvo Palestine pravico do samoodločbe in ustanovitve samostojne države. Predsednika sta zahtevala enakopravno udeležbo predstavnikov palestinske osvobodilne organizacije v reševanju krize na Bližnjem Vzhodu.

Uspešni obisk Tita v Romuniji je gotovo doprinesel velik del k razvijanju prijateljstva med ljudstvom Romunije in narodi Jugoslavije in nakazal pozitivnost medsebojnega sodelovanja.

Krvav prevrat na Cipru

V ponedeljek so pod vodstvom grških oficirjev vojaki strmoglavili ciprsko vlado in javili, da so umorili predsednika republike, nadškofa Makariosa. Vendar se je pozneje zvedelo, da je Makarios preko Malte direktno odšel v New York, kjer se bavi varnostni svet OZN o prevratu na Cipru. Makarios je obdolžil Grčijo, da je zadolžila krvavi prevrat. Armada je prevzela oblast in preprečeno po radiu svari pred poskusom upora in vsak odpor kaznuje s smrtjo.

Ciper je mlada država, saj se je šele leta 1960 otrešala kolonializma in dosegla neodvisnost. V boju za svobodo in neodvisnost Cipra je igral nadškof Makarios odločilno vlogo. Kot predsednik republike Cipra je nasledoval politiko nevezanosti in odločno podprl osvobodilna gibanja v Aziji in Afriki. Odločno se je zavzemal za boj palestinskega in arabskih narodov proti izraelskemu cionizmu. Čeprav majhna država, je Ciper v sredozemskem morju važna strateška točka, kjer ZDA in Sovjetska zveza že dolga leta tekmujeta za vojaško premoč. Vse kaže, da so grški oficirji delali v interesu NATO in ZDA ter da stojijo v ozadju krvavega prevrata predvsem ameriški interesi in ameriški CIA. Makarios je spoznal nevarnost, ki preli od velesil in se do zadnjega branil proti vsakršni hegemoniji. Še pred kratkim je dejal, da „se bomo (Ciprioti) zoperstavili vsem, ki nam hočejo nalogati rešitev problema, ki ni v našem interesu. Prepričani smo, da v našem uporu in v našem boju za obrambo neodvisnosti, suverenosti in enotne države nismo sami. Mi imamo podporo vseh demokratičnih načelom zvestih držav.“

Borba za neodvisnost, svobodo in suverenost republike Cipra se bo gotovo nadaljevala!

V Sloveniji pospešujejo proizvodnjo mleka

Socialistična republika Slovenija, ki velja za najbolj industrijsko v Jugoslaviji, je bila še pred nedavnim pretežno kmetijska dežela. Danes je delež kmetijstva zelo nadoval, število potrošnikov, ki živijo izključno od kmetijske proizvodnje pa se je zelo povečalo. Že iz tega dejstva lahko sklepamo, da igra kmetijstvo danes veliko in pomembno vlogo, saj mora prehraniti vedno večje število prebivalcev. Trenutno so na področju proizvodnje mleka težave, ki jih je bilo treba odpraviti ali vsaj ublažiti. Vsekakor je bila cena proizvajalcev mleka tako nizka, da so delali celo z izgubo, cena mlečnih proizvodov pri konzumentih pa je bila visoka dovolj, da bi jo ne kazalo povečati. Da bi odpravili oziroma ublažili težave v proizvodnji mleka, je skupščina SR Slovenije pred nedavnim sprejela zakon o pospeševanju proizvodnje mleka.

Po tem zakonu je izvršni svet določil, da bodo rejci krav v družbenem sektorju in kooperaciji od 1. julija naprej dobivali poleg redne premije (0,30 dinarja) še dodatno v višini 0,20 din za liter mleka. Poleg tega pa bodo družbeno mlečne farme dobivale še namenski prispevek za modernizacijo mlečne proizvodnje — 0,30 din pri litru mleka. Kljub temu, da so sprejeli ukrepi v tem trenutku najboljše rešitev, pa takšen ali podoben način reševanja problema v kmetijstvu ne bi smel postati vsakdanost oziroma podlaga za nadaljno reševanje tega

vprašanja. Do konca leta bo za kritje uvedenih premij treba zagotoviti 25 milijonov din, kar predstavlja ogromno vsoto denarja, ki jo bo treba zbrati ali vzeti drugje. Kljub ugodnostim s premijami pa živinorejci poudarjajo, da je namenska premija za modernizacijo mlečne proizvodnje premajhna in da si z njo ne bodo veliko pomagali in zahtevajo še več.

Morda namenska premija res ni rešitev za mlečno proizvodnjo, je pa spodbuda, ki naj bi proizvoznikom mleka omogočila boljše povezavo s predelovalnimi in trgov-

skimi podjetji, ki naj bi bila v tem, da bi skupno našli ugoden izhod iz trenutne situacije. Sedaj bi bil tudi ugoden čas za iskanje dodatnih dejavnosti, ki bi organizacijam združenega dela zagotavljale rentabilnost, kar je seveda temeljni namen republiške pomoči.

Razumljivo je, da pri obravnavanju in sprejemanju novega zakona ni šlo vse gladko, vendar pa je treba priznati, da so sprejeti ukrepi vsaj do sedaj, najboljši. Razmere v proizvodnji mleka so namreč res zelo kritične. So primeri, ko imajo rejci krav pri litru mleka dinar in več izgube, po drugi strani pa so tudi potrošniki tako prizadeti, da mleka kot osnovne hrane res ne bi kazalo podražiti. Sicer pa namen teh ukrepov ni v tem, da ščiti zgolj potrošnika, temveč je seveda tudi v tem, da delovni ljudje v kmetijstvu tokrat ne ostajajo sami s svojimi težavami. Premije so zanje nova spodbuda za doseganje še boljših rezultatov v mlečni proizvodnji.

Seveda bi bilo pri vsem tem napačno in nespametno, če bi se v bodoče zanašali samo še na premije. Konec koncev bi moralo postati jasno, da morajo te probleme reševati tisti, ki so neposredno zainteresirani za mleko — najprej rejci krav, mlekarne, trgovina in potrošniki in šele nato republika in država. Vsekakor takšne intervencije v prihodnje ne smejo in ne morejo postati navada in vsakdanja praksa.

Da ta ugotovitev ni zrasla na slovenskem zeljniku, marveč da velja za vsako zdravo gospodarstvo, ni treba posebej poudarjati. Dejansko je tako, da je vsako gospodarstvo, ki ga je treba "špikati" z injekcijami, "bolno" gospodarstvo.

Gorenjski sejem v Kranju

Od 9. do 19. avgusta bo v Kranju tradicionalni XXIV. mednarodni GORENJSKI SEJEM, ki bo kakor trdi prireditelj, še bogatejši in pestrejši opremljen od prejšnjih. Za sejem so v Savskem logu v Kranju na novo uredili 2000 m² zunanjih razstavnih površin, ki so namenjena predvsem za razstavo kmetijskih strojev, in druge kmetijske mehanizacije; razstavljalci pa bodo tudi gradbeni material, gradbene stroje in motorna vozila. V pokritih halah pa bodo tudi tokrat razstavljali blago za široko potrošnjo.

Poleg številnih domačih, bodo letos na sejm razstavljal tudi podjetja iz skoro vseh držav zahodne Evrope in nekaj razstavljalcev iz Azije.

Avgusta bo spet avstrijski lesni sejem v Celovcu

Letošnji avstrijski lesni sejem bo od 10. do 18. avgusta na znanih prostorih sejmišča v Celovcu. To bo 23. sejem te stroke, ki se odvija v Celovcu in sodi po svoji pomembnosti med najvažnejše v Evropi. Upravičeno ga označujejo kot izložbo avstrijskega gospodarstva in središče evropskega lesnega trgovanja. Že dejstvo, da na sejm sodeluje vedno večje število velikih podjetij, kar prireditelje sooča s problemi pomanjkanja prostorov in vedno večje zanimanje oficijalnih inozemskih institucij, upravičujejo zgornje ugotovitve.

Letošnji avstrijski lesni sejem v Celovcu lahko razčlenimo na splošni blagovni sejem, strokovni lesni sejem, posebne razstave in na velik del paralelnih prireditev. V okviru posebnih razstav bodo letos zopet — to je zdaj že desetič — zgradili posebno sejmsko žago, ki bo nudila strokovnjakom in interesantom tu- in inozemstva možnost informiranja o najnovejših dosežkih tehnike na tem področju. Čeprav že desetič, je vendarle letošnja jubilejna sejmska žaga popolnoma novo koncipirana. Žagi je namreč priključen prostor za transport hlodov, tako da bo mogoče zasledovati popoln delovni potek — kakor pri vsaki žagi v praksi. Razume se, da je ta žaga zgrajena na najvišjem nivoju današnje tehnike.

Kot druga posebna razstava pa je letos pripravljeno posebno sejmsko mizarstvo in sicer gradbeno mizarstvo, ki se bo v prvi vrsti bavilo s produkcijo oken. Vsi interesi se bodo lahko informirali pri posebnih strokovnjakih, ki jih bodo poučili ne le splošno, ampak jim bo dana tudi možnost za individualne nasvete o specialnih vprašanjih.

Najvažnejša izmed številnih vzporednih prireditev pa bo prav gotovo mednarodni simpozij, ki bo v dneh med 12. in 14. avgustom na temo: "Več lesa z gnojenjem — tudi v pogorju", kjer bodo diskutirali številni strokovnjaki iz lesnega gospodarstva. Simpozij bo zaključen z ekskurzijo, ki bo nudila posebne informacije o gozdni situaciji v gorovju in kjer bodo debatirali tudi o zaščiti okolja.

Prav tako pomembno bo letos že 12. zasedanje evropskih strokovnih novinarjev za les, kjer bodo odlični eksperti govorili o posebni tehniki lepljenja lesa v gradbeništvu. Za posebno aktualnost bo skrbel šesti avstrijsko-italijanski dan lesne trgovine, na katerem se bodo zastopniki obeh držav posvetovali o gospodarskih in trgovsko-političnih vprašanjih obeh dežel. Šesti avstrijsko-italijanski dan bo prav gotovo prispeval k razširitvi in poglobitvi medsebojnih odnosov ter medsebojnega sodelovanja.

Kakor že v preteklih letih, bodo tudi letos razne države na 23. avstrijskem lesnem sejmju v Celovcu zastopane s kolektivnimi razstavami. Tako bodo letošnji sejem zao-krožile reprezentativne razstave ZR Nemčije, Jugoslavije, Italije, Madžarske in Poljske.

Vsekakor bo 23. avstrijski lesni sejem v Celovcu nudil potrošniku obširen pregled na področju lesne tehnike in industrije.

POŠIROKEM SVETU

DAMASK. — V razdejanem sirskega mestu Kuneitri je pred nedavnim bila seja mestnega sveta, prva po sedemletni izraelski okupaciji. Sklenili so, da bodo mesto, ki so ga Izraelci skoraj popolnoma porušili, čimprej obnovili, predvsem pa poskrbeli za življenjsko in zdravstveno varstvo prebivalstva.

BUDIMPEŠTA. — Iz Nemške demokratične republike bo do konca leta prispela na Madžarsko prva skupina nekaj sto delavcev, ki bodo ostali dve do tri leta na delu v madžarskih industrijskih podjetjih. Pozneje bo to število naraslo na dva do tri tisoč. Doslej so hodili samo madžarski delavci v NDR. V NDR je bilo od leta 1967 do letos na delu približno 25.000 madžarskih delavcev.

LJUBLJANA. — Seizmografski astronomski observatorij na Golovcu je od prvega potresnega sunka na Kozjanskem zabeležil že vrsto potresnih sunkov, ki so predvsem v krajih Grobelnega, Šmarji pri Jelšah, Zibki in Podčetrtku povzročili ogromno materialne škode. Za čimprejšnjo popravilo škode nastale na potresnem področju — ki gre že v desetine milijonov dinarjev — so sprožili zbiralo akcijo in v podjetjih po Sloveniji in tudi drugih republikah že zbirajo sredstva, namenjena za pomoč prizadetim krajem.

OMSK. — Sibirski reka Irliš, ki je znana po tem, da je navadno zelo mrzla, je letos topla kot še nikoli v zadnjih petdesetih letih — saj ima njena temperatura kar 28 stopinj Celzija. Tudi na sploh je v Sibiriji letos silno vroče. Nad celotnim poročjem Irliša znaša temperatura že skoraj tri tedne 36 stopinj Celzija.

CHIKAGO. — Znanstveniki univerze v Chicagu so umetno vzgojili celice srčne mišice. Ko bodo tehniki izpopolnili, bo po njihovem prepričanju moč dobiti celice, s katerimi bodo nadomestili obbolele dele srca.

Zdrave celice srčne mišice bi obbolelemu srcu vrnilo poprejšnjo moč in prožnost in mu s tem podaljšale življenje. Izognili bodo se tudi nevarni zamenjavi vsega organa. Poskrbeli bi za "banko srčnih celic", tako kot so v svetu že banke za zamenjavo nekaterih drugih človeških organov in tkiv.

SEUL. — Vojaško sodišče v Seulu je obsodilo na smrt sedem znanih levičarjev, obtoženih, da so hoteli strmoglaviti režim. To je bilo prvih sedem ljudi, obsojenih na smrt, no kazni, odkar je južnoameriški režim januarja letos začel obračun z intelektualci, s pripadniki opozicije in s študentskim gibanjem. Med obsojenimi je tudi 50-letni vodja prepovedane ljudske revolucionarne stranke, To Je-džong.

MOSKVA. — Tiskovna agencija "TASS" je sporočila, da bo potovanje vesoljske ladje "Saljut-3" z dvema sovjetskima kozmonavtoma, trajalo še teden dni. V kratki informaciji sporoča tudi, da je delovanje vesoljske postaje dobro in da se kozmonavta izvrstno počutita.

Iz Sovjetske zveze tudi sporočajo, da so trije ameriški astronauti Stafford, Brand in Slayton, ki se bodo čez dvajset mesecev s kapsulo Apollo združili s sovjetsko vesoljsko ladjo Sojuz, odpotovali iz Sovjetske zveze. V "zvezdnem mestu", ki leži v bližini Moskve, so se več kot dva tedna pripravljali na skupno vesoljsko akcijo.

NEW YORK. — Ministrstvo za zdravstvo in vzgojo ZDA je sporočilo, da je med ameriško mladino bolj priljubljen alkohol, kot pa "toliko opevana" marijuana. Minister za zdravstvo Caspar Weinberger je izjavil, da se je število mladih Američanov, ki so podvrženi alkoholu toliko povečalo, da postaja ta pojav že univerzalnega značaja. Sporočilo odkriva še, da pretirano uživanje alkohola povzroča tudi rakasta obolenja.

Mladi Američani imajo raje pivo in vino kot pa žgane pijače, predvsem zaradi nižjih cen, pa tudi psiholoških vzrokov, saj starejša generacija predvsem uživa žgane pijače.

Ministrstvo za zdravstvo še sporoča, da je okrog 5 odstotkov ameriških študentov alkoholikov; pri 23 odstotkih obstaja nevarnost alkoholizma, dvakrat toliko študentov pa namesto marijuane uživa alkohol.

KRAGUJEVAC. — V prvem polletju je tovarna "Crvena zastava" izdelala 71.844 vozil ali 29 odstotkov več kot lani v istem času. Kljub temu pa tovarna ni izpolnila plana. Vzrok je v slabši prodaji vozil doma in v tujini. V prvem polletju so planirali izvoz 22.900 avtomobilov, izvozili pa so jih komaj 1858. V tovarni in trgovinah ima "Zastava" na zalogi okrog 13 tisoč vozil. Za drugo leto se že sklenili pogodbe za 13.000 avtomobilov.

BERLIN. — Jeseni leta 1975 bo v Berlinu svetovni kongres žensk. Razpravljali bodo o zbiranju vseh političnih in družbenih sil, ki naj se s skupno akcijo zavzemajo za to, da bodo ženske imele v družbenem življenju vlogo, kakršna jim pripada.

V 8 letih bo dograjena turska avtocesta

Največja posebnost v gradnji avstrijskih avtocest je vsekakor Turska hitra cesta, ki se od avstrijsko-nemške državne meje pri Solnogradu, vije preko obeh mnogochinskih pogorij — Radstätter Tauern in Visokih Tur — do Beljaka, kjer se združi z južno hitro cesto, ki pelje z Dunaja preko Gradca v Beljak. Na tej avtocesti je bilo treba zgraditi več predorov, med njimi dva večja — Turski predor (Tauerntunnel) in predor skozi Kačjak (Kaschbergertunnel). 186 km dolga Turska cesta bo zgrajena do 1982. leta. Arhitektonsko in pokrajinsko čudovito načrtovana cesta je gradbeno-tehnično razdeljena na dve območji — na nižinski in gorati odsek.

Ker za izgradnjo te ceste vlada veliko zanimanje in so izgledi da bo kmalu dograjena, vas hočemo seznaniti s trenutnim stanjem in vam posredovati tozadevne informacije, ki vas bodo prav gotovo zanimala. Pričnimo kar z nižinskim odsekom:

8 km dolga cesta na področju Solnograda med Walsom (Goiser Dreieck) in Anifom, je že od leta 1939/1959 v prometu, prav tako 22 km dolgi pas med Anifom in Gollingom od leta 1972 naprej. 7 km dolga cesta med Gollingom in Stengenwaldom, ki je trenutno še v gradnji, bo po vsej verjetnosti dograjena še letos v jeseni. Na tem območju so skozi pogorje Tennengebirge in Hagengebirge morali zgraditi dva predora — Ofenauertunnel, dolg 1,4 km in Hieflertunnel, dolg 2 km. Med krajema Werfen in Eben im Pongau, ki sta oddaljena med seboj 9 km so zgradili tri predore (dvojčke) — Breitenbergtunnel 2x0,6 km, Zetzenbergtunnel 2x0,6 km in Halbersbergtunnel 2x0,8 km. Cesta s predori bo zgrajena predvidoma v letu 1977. Za 18 km dolgo cesto med Werfno in Eben im Pongau, so načrti tik pred zaključkom. V načrtu je tudi izgradnja predora Reithtunnel 2x0,4 km. Z gradnjo bodo začeli drugo leto in jo končali v letu 1982.

Na gorskem odseku gradnje Turske hitre ceste pa je stanje sledeče: Na 44 km dolgem območju med krajema Eben im Pongau in St. Michaelom (Lungau) dokončujejo grad-

Tudi Wels se pripravlja na sejem

Prezidij sejma v Welsu je na svoji seji 31. maja t. l. sprejel soglasen sklep, da podeli gospodu komercialnemu svetniku Adalbertu Hallingu častni prstan sejma v Welsu. Te časti je gospod Halling deležen zaradi svojih zaslug, ki jih je imel pri organizaciji in izvedbi sejma za mesne izdelke v okviru sejma v Welsu. Saj si je bil sejem v Welsu vedno na jasnem, da je uspeh vsakega sejma odvisen predvsem od uspešnega sodelovanja med vodstvom sejma na eni in strokovnimi organizacijami in zbornicami na drugi strani. Gospod Halling je veliko doprinesel k dobremu sodelovanju med sejmom v Welsu in mesarsko zvezno ceho.

Sejem mesarskih izdelkov v okviru sejma v Welsu je eden najpomembnejših v Evropi. Prvič je bil v Welsu l. 1968. Takrat je imel svoje prostore v hali 6 in se ga je udeležilo 66 razstavljalcev, od teh jih je 31 prišlo iz inozemstva. Danes pa obsega sejem že površino 4400 m², kjer razstavlja 97 razstavljalcev, od katerih jih pride 55 iz 10 tujih držav. Leta 1972 je 61 % vseh avstrijskih mesarjev obiskalo ta strokovni sejem v Welsu.

Prevod avstrijskega avtorja v slovenščino

Literarni klub Slovenj Gradec in Kulturna skupnost Slovenj Gradec od lani naprej izdajajo literarno edicijo Odsevi, katero urejajo Tone Turičnik, Niko R. Kolar, Vinko Ošlak, Ivanka Hergold, Vladimir Gajšek, Franc Pečnik in Silva Breznik. Odsevi so sicer izhajali tudi prej, vendar v drugi uredniški zasnovi. Takrat so v eni številki objavljali različne avtorje, medtem ko je po novem konceptu celotna številka posvečena enemu avtorju in torej gre za samostojna literarna dela. V tej obliki je doslej izšlo že nekaj avtorjev, med njimi Ivanka Hergold, Vladimir Gajšek in Niko R. Kolar. Zadnja številka pa predstavlja avstrijskega pesnika Petra Pavla Wiplingerja. Pod naslovom Znaki časa, objavlja 13 pesmi, za prevod pa sta poskrbela Marica Kulnik in Pavel Zdovc. Marica Kulnik je napisala tudi kratko spremno besedo o avtorju.

To je brez dvoma lepa gesta urednikov Odsevov, ki poleg domačih avtorjev predstavljajo tudi ustvarjalce sosednega naroda in da pri tem vključujejo koroške Slovence. S tem zblizujejo kulturi obeh narodov, hkrati pa dvigajo pomen kulturne zmožljivosti zamejskih Slovencev, ki živijo med ločnicama dveh kultur. Ravno v tem pa je brez dvoma prednost sleherne narodne skupnosti, ki živi v kulturnem prostoru drugega naroda, saj ima možnost, da spozna njegove kulturne dosežke. In ravno v tem je velika prednost manjšine, škoda je le, da se te možnosti ne poslužujemo bolj. Zanimivo je, da prevedeni avtor ni iz dvojezičnega ozemlja, brez dvoma pa je to spodbuda za tako medsebojno delo na Koroškem, kar bi vsekakor doprineslo k obogatitvi kulturne ustvarjalnosti v deželi in k ublažitvi narodne nestrpnosti.

Pri tem pa je seveda umestno tudi vprašanje, če je oziroma bo dana možnost predstavitve — v isti obliki — tudi slovenskega avtorja v nemškem kulturnem prostoru. To je in bo naloga naših domačih kulturnikov, da se ob takih priložnostih dogovorijo tudi za tako možnost.

Razveseljivo je, da je prišla pobuda prav iz Slovenj Gradca, ki po svoji umetniški galeriji uživa velik ugled po svetu.

Pesnik Peter Paul Wiplinger je velik prijatelj koroških Slovencev in

že s tega vidika zasluži predstavitev v slovenskem jeziku. Vendar to vsekakor ni bilo merilo, zakaj pri Wiplingerju gre za kvalitetnega pesnika mlajšega rodu in je kot avtor dosegel že vidne uspehe v sodobnem avstrijskem pesništvu. Prejel je tudi nekaj literarnih nagrad, med njimi tudi nagrado avstrijskega ministrstva za pouk in prosveto.

Wiplinger je razmišljujoč in čustven pesnik. Če je Kulnikova v

svoji spremni besedi zapisala da — V kodrove lase, pesnik ne vlika vrtnic, ne marjetic, temveč jesenske krizanteme — potem je že v tem stavku nakazala jedro pesniškega izročila Petra Paula Wiplingerja.

Tako urednikom Odsevov kot prevajalcem čestitamo in upamo, da bodo v Slovenjem Gradcu še vključevali koroške Slovence in preko njih tudi druge, v svoje kulturne načrte.

Tudi na Koroškem letne igre

Povsod po svetu — tako tudi na Koroškem — je zdaj čas festivalov in poletnih iger. Odkar v Brežah ne zaigrajo več fanfare in odkar so koroški malomeščani dosegli ukinitve glasbenega foruma v Vetrinju, imamo na Koroškem pravzaprav samo še tri kulturne centre: mestno gledališče v Celovcu, grad Porcia v Spittalju in karintjsko poletje v Osojah.

Poletna sezona mestnega gledališča v Celovcu je mikavna predvsem za turiste, saj imajo na sporedu predvsem operete in glasbene igre, ki so stalnim obiskovalcem celovškega gledališča že znane od glavne sezone. Tako so na letošnjem programu poletne sezone mestnega gledališča „Der Zigeunerbaron“, „Vesela vdova“ in glasbena veseliga „My Fair Lady“ in druge, ki nedvomno zagotavljajo mnogo zabave in kvalitetne uprizoritve.

Že davno in preko avstrijskih meja so znane poletne igre v Spittalju, kjer so skoraj letno na programu komedije odličnega dramatika Moliera. Tradiciji zvesti tudi letos uprizarjajo pod režijo Herberta Wochinza Molierovo komedijo „George Dandine“. Ljubitelji besedne in situacijske komike in odličnih predstav, ne bi smeli zamuditi te komedije v gradu Porcia v Spittalju.

Film „Cvetje v jeseni“ v Mehiki

Slovenski film „Cvetje v jeseni“ dosegla uspehe tudi v mednarodni javnosti. Pred kratkim se je v glavnem mestu Mehike začel tritedenski festival jugoslovanskega filma na katerem so najprej predstavili film „Cvetje v jeseni“. Festival je otvoril jugoslovanski veleposlanik v Mexicu Ignac Golob.

Kot poročajo, je publika in kritika film dobro sprejela in da se distributerji dogovarjajo za odkup filma za vso Južno Ameriko.

To je brez dvoma lep uspeh za slovensko filmsko produkcijo.

ditu te komedije v gradu Porcia v Spittalju.

V Osojah pa se bavijo predvsem z resno glasbo. Tudi na programu „karintjskega poletja 1974“ so razni klasični in baročni koncerti. Eden od viškov letošnje sezone pa predstavlja Händelsovo življenjsko delo „Triumf časa in resnice“, v katerem sodelujejo najboljše pevci sveta.

Seveda pa imajo tudi v drugih zveznih deželah v Avstriji vsakoletne igre, če tu samo omenimo igre na Bregenskem jezeru, v Solnogradu in na Gradiščanskem.

Koroški besedni ustvarjalci slovenske narodnosti v zadnjih letih dosegajo vidne uspehe, tako tu in onstran meje. Med le-te brez dvoma sodi tudi pesnik Andrej Kokot, ki je izdal že vrsto pesniških zbirk. O njegovi zadnji zbirki Onemelo jutro, ki je izšla v letošnji pomladi, je literarni kritik Denis Poniž v Naših razgledih z dne 5. julija 1974 zapisal zanimivo oceno, katero v celoti ponatiskujemo.

Nedvomno je mogoče pritrditi vsem tistim teoretikom, ki skušajo razumeti poezijo skozi magijo v njej uporabljenih besed. Jezik se je vedno kazal in se še posebej v našem času kaže kot nosilec novih ali na novo odkritih pomenov, večkrat v njihovi prvotni, za nestrpno oko in uho enigmatični, prav zato pa manjvredni ali celo ničvredni obliki. Nič novega ne bomo zapisali, če bomo ugotovili, da je tradicionalno slovensko ljubiteljstvo vezane besede pravzaprav hudo nestrpno in z nezaupanjem spremlja vsak jezikovni obrat, vsako odstopanje od znanih in dogovorjenih oblikovanih in vsebinskih prijemov. Zdi se, da bo tudi poezija Andreja Kokota iz zbirke Onemelo jutro (izdala založniška in tiskarska družba Drava, Celovec 1974) naletela na nezaupanje ali neodgovarjanje. Morda prav zato, ker beseda v njegovi poeziji ohranja posebno vlogo: predmet, ki se reflektira skozi njega, je tradicionalni predmet velikega dela slovenske poezije — narodnoobrambni boj in zavest ogroženih zaradi tujega nasilja. Toda to ni tradicionalna vzpodbudniška ali tožeča beseda, Kokot go-

Tudi ZKPO Slovenije poziva k boju za pravice Slovencev v Italiji

Predsedstvo Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je na svoji razširjeni seji 26. 6. 1974 obravnavalo položaj slovenskih narodnih manjšin v zamejstvu in z zaskrbljenostjo ugotovilo, da se nadaljujejo in zadnje čase celo stopnjujejo diskriminacijski postopki proti slovenski narodni manjšini v Italiji.

Italijanske oblasti ne želijo ali pa se ne trudijo dovolj, zagotoviti svojim italijanskim državljanom slovenske narodnosti v deželi Furlanija-Juljska krajina pogoje za svobodno, neovirano in popolno izvrševanje njihovih etničnih in jezikovnih pravic, ki sodijo med osnovne pravice človeka ne le po ustavi vsake demokratične države, ampak tudi v smislu listin in dokumentov Združenih narodov. Znani akti odkritega pritiska na Slovence v Benečiji, ki pomenijo grobo kršenje pravic človeka do uporabe materinega jezika, in neurejen materialni položaj slovenskega gledališča v Trstu, kar ogroža sam obstanek te pomembne ustanove, so novi dokazi o nezainteresiranosti italijanskih oblasti za ureditev položaja slovenske narodne manjšine v Italiji. Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije poziva italijansko vlado, da zagotovi vsem italijanskim državljanom slovenske narodne skupnosti, ne glede na to, v kateri pokrajini živijo, vse etnične, jezikovne in druge pravice, ki jim gredo po italijanskih pravnih normah in aktih, po mednarodnih obveznostih Italije in po listinah organizacije Združenih narodov.

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije poziva vso demokratično italijansko javnost, da se zavzema za zagotovitev enakopravnosti svojih sodržavljanov Slovencev, ki živijo v mejah republike Italije, ter s tem omogoči nadaljevanje začetelega procesa zblizovanja med Italijo in Jugoslavijo ter dobrih odnosov med sosednima državama, s tem pa prispeva k naporom za mir in napredek v tem delu sveta.

PREDSEDSTVO ZKPO SLOVENIJE

Slovenski besedni ustvarjalci se z uspehom vključujejo v sodobno slovensko književnost

vori v sodobnem in odprtem jeziku, ki pozna lastno slisko in lastno moč: Beseda je trudna. In ne zmore več boja s svojo roko, ki se krči v pest (Umik v tišino). Jezik je samo še sredstvo, skozenj pesnik sporoča svojo slisko, toda dobro ve, da so besede lahko le znanilke dogajanja, preobrata, niso pa edino in najmočnejše orodje zgodovine in ideje. Jezik se umika tihi želji. Zublji skrhanih besed tonejo v miru sreče — tako nam sporoča Kokot svoj strah in upanje v pesmi Noč ljubezni. Poezija v zbirki Onemelo jutro je poezija zgovornega molka — besede izgubljajo svoj stari pomen, izgubljajo se učinki dogovorjenih rekel, na mesto njihove prosojnosti pomenska večsmernost, nevarnost: Noč je ustavila sprevod. / Zora je daleč. / Nismo v puščavi. / Mi pa hlepimo po fałamorgani. (Neslvarnost). Sporočilo se umika iz glagola kot tradicionalnega mediatorja bivajočega in delujočega v goli stavčni člen (samostalni), ki stvari določa v njihovi prisotnosti, vseobsežnosti, bitnosti. Skozi Kokotovo poezijo se odpira za zamejsko poezijo vrsta novih in presenetljivih možnosti, njihova največja vrednost pa je v tem, da uklinjajo ločevalne pome ne v besedi „zamejski“. Kokotova poezija je v svoji dosledni kritični presvetlitvi in besedni odprtosti lahko samo sodobna slovenska poezija. Njena magičnost je v njeni nedorečenosti.

Denis Poniž, v: Naši razgledi, št. 13, pag. 349, 5. julija 1974

TONE SVETINA

237

UKANA

TRETJA KNJIGA

Potem je s tresočimi se rokami odprl predal, da bi poiskal lisice.

„Ne trudite se, vi niste nikoli pripravljeni na nemogoče!“ je jedko dejal Wolf, segel v žep in mu vrgel na mizo jeklene zapestnice „Made in Germany GSP“. „Mi moramo vedno misliti za vas!“

Kante je vdano stegnil roke in čakal, da mu jih je Hacin stisnil s jeklenim obročem.

Valj hun je bil zaprepačen. Neštetokrat se je pomenkoval s Kantelom in mu zaupal mnogo vojaških in še več družinskih skrivnosti.

Major Wolf je zavrnil hrbtenico in dejal:

„Mi odhajamo. Prepuščamo vam, da sami razčistite med seboj. Pričakujemo poročila o preiskavi.“

Obrnil se je k Hacinu in ga strmo pogledal:

„Gospod, vam pa svetujem, da se malo manj ukvarjate s Kristusom kraljem in več z nasprotnikom in s svojimi ljudmi. Sicer boste v kratkem po lastni krivdi odplavali v nebesa. Znova vam strežejo po življenju. Zadeva še ni končana. Če ste kdaj hodili po gobe, potem veste: tam, kjer raste goban, najdete tudi brata!“

Dr. Hacin je svoje ljudi spodil nazaj na delo. Bil je tako razburjen in presenečen, da jelnika ni mogel takoj zaslišati. Dvema izmed svojih najzaupljivejših je naročil, naj ga peljeta v najglobljo celico in ga primerno zmehčata.

Ko so ga odpeljali, je privlekel iz miznice svoj koledarček. Naglo ga je prelistal. V njem je imel zapisane svoje najožje sodelavce in nekaj posebnih nalog. Vanj si je beležil tudi dolžnike, ki jim je bil posodil lire in marke. Zanimalo ga je, če mu je tudi dr. Kante kaj dolžan.

Toda presenečen je še ni bilo konec. Zapel je telefon dežurnega iz prezidentovega urada. Vznenmirjen glas mu je sporočil, da je gestapo aretiral tudi prezidentovo tajnico...

9

General se je zleknil globoko v naslanjač in govoril, kot bi bral. Nizal je misel za mislijo in se z živahnimi očmi spreletaval od poslušalca k poslušalcu ter sproti ugotavljal učinek svojih besed.

Že zdavnaj je bil sklenil uradni del sestanka. Vsi poveljujoči, do katerih mu ni bilo, so odšli, k sebi pa je povabil nekaj svojih prijateljev, s katerimi je imel vedno dodatne, zaupljivejše pomenke. Zavedal se je, da za izvedbo nekaterih svojih zamisli ni dovolj le službeni odnos. Osebo mora delati s tistimi ljudmi, ki so njegove roke, oči in ušesa tam, kjer sam ne more biti prisoten.

„Nobene naloge ne opravimo tako, da je ne bi mogli opraviti še bolje, če bi se potrudili.“

Obrazložil jim je svojo idejo pritiska. Nezadovoljen je bil s stvarmi, ki so šle mimo njih in njihove volje svojo pot.

Tu so sedeli major Wolf, podpolkovnik Rux, stotnik Seep in še nekateri oficirji varnostnega poveljstva za Gorensko in Štajersko.

General se je obrnil k Wolfu.

„Vidite, položaj se nikoli povsem ne ponovi. Čeprav je videti, da so si naši spopadi s sovražnikom podobni, so si različni po obsegu pomenu in po posledicah. Dobro me poslušajte, možje, in bodite trdno prepričani, da bom jaz

vztrajal do konca. Čeprav moja odločnost pri nekaterih zbujajo odpor, se bodo morali na to hočeš nočeš privaditi.“

„Pomagali vam bomo zlomiti ta odpor, gospod general. Saj poka kot led spomladi, pa v skrajno težavnem splošnem položaju,“ je za vse pripomnil Wolf.

„To dviga ceno našemu prizadevanju. Nujno je, da najprej uničimo svoje omahljivce. Z njimi ne moremo v zadnji spopad. To si želim jaz in to si želi tudi fuhrer. Pred kratkim sem vam dejal, da hočem biti v tem stroju vijak, ki bo zadnji popustil. Danes vam pravim, da bo moj stroj kot celota obstal zadnji... če bi že moral obstati. Zato potrebujem vašo pomoč.“

Vsi so mu pritrdili, da so pripravljeni na vse, kar bo zahteval.

„Seveda ne bom zahteval od vas, da bi šli z glavo skozi zid in bi si jo razbili. Čuval vas bom kot sebe. Zdaj, ko smo počistili mesto, so na vrsti druge naloge. Primorski korpus je naša Ahilova peta. Počasi ga bomo stiskali v čedalje ožji prostor. Prekrito se motijo, če mislijo, da se bodo z menoj pogovarjali skozi ljubljanska vrata. Na živce mi gre ta korpusni štab. Poskusimo še z nekaj ubijalci. Morda bo le komu uspelo. Pred tem bomo morali počistiti Pohorje. Tudi Štajerska mora biti prosta,“ je ostro pogledal k oficirjem mariborskega poveljstva. „Kdaj ste mi že poročali, da je štajerska divizija uničena? Zdaj pa imate tam četno operativno cono, v moči korpusa!“

Vdano so mu prikimali, mislili pa so si svoje. Ko jim je obrazložil svoje strateške cilje in taktične poteze, ki naj bi jih izvedli njegovi SS policijski polki in vojska, je dejal:

„Zdaj, ko mislijo, da smo pri kraju, se bo zanje pričel najhujši boj. Nekje sem bral, da si človeštvo želi dramo; da je to za ljudi razvedrilo. V kratkem bom dvignil zaveso. To bo spopad, podoben orgiji! Dobro je, da ljudje vztrajajo pri svojih navadah in prepričanjih. Čeprav so kriva, jih

Lepa prireditev SPD „Trta“ v Žitari vasi

Preteklo nedeljo je Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi pri Rutarju priredilo pevski koncert, ki je bil namenjen turistom, ki se v Žitari vasi in okolici mudijo na letnih dopustih. Prireditvi pa je prisostvovalo tudi lepo število domačinov, tako da je Rutarjeva dvorana bila dobro zasedena.

V sporedu so poleg društvenega moškega zbora SPD „Trta“ sodelovali tudi mešani pevski zbor ter folklorna skupina SPD „Zarja“ v Žel. Kapli. Tako so obiskovalci prireditve pri Rutarju imeli priložnost doživeti lep večer slovenske pesmi in folklorne skupine. In mora-

V A B I M O

Zveza koroških partizanov v Celovcu vabi prebivalce, posebno bivše koroške partizane, da se udeležijo Srečanja koroških partizanov, ki bo ob priložnosti obnovitve bolnice bivšega Koroškega odreda „Krtina“ v Komatevri pri Jezerskem in sicer v nedeljo, dne 21. julija ob 11. uri dopoldan. Prireditve pripravlja Odbor koroških partizanov pri OO ZZB NOV Kranj.

Na programu je potem še parti-zanski miting s tovariškimi srečanjem. Naša iskrena želja je, da se tega srečanja v čim večjem številu udeležimo.

mo reči, da je publika program dobro sprejela. To pa je seveda tudi zasluga nastopajočih, ki so spored izvajali na visoki ravni. Domači zbor je pod vodstvom Jozeja Starca zelo navdušil. Razveseljivo pa je tudi, da so se pevci „Trte“ tokrat prvič predstavili v svojih novih narodnih nošah. Kar je prireditve razumljivo še bolj popestrilo, je pa tudi priznanje za marljivost društva, ki je v tako kratkem času poskrbelo noše za društvo.

Pod vodstvom Joška Wrulicha je mešani in moški zbor „Zarje“ pel zahteven izbor pesmi in je z njimi nalezl na topel sprejem. Seveda pa k temu brez dvoma doprinaša izredna melodičnost slovenske oziroma koroške narodne pesmi, ki jo sleherni ljubitelj zborovske glasbe rad sliši. Spored prireditve je popestrila še folklorna skupina „Zarje“, saj je s svojimi ritmičnimi plesi in v pisanih nošah poskrbela za živahnost v dvorani. Pri tem je treba še pripomniti, da so kaplški prosvetaši dan prej imeli svojo prireditev „Poletno noč“ pri Brunerju v Lobniku in jim je zato treba izreči še posebno priznanje, da so prišli v Žitaro vas.

Spored je napovedoval v obeh deželnih jezikih učitelj Stanko Wakounig, ki je tudi član žitarskega zbora. Omeniti moramo še, da je bilo zapetih tudi nekaj nemških

pesmi, kar je brez dvoma bil dokaz, da slovenski prosvetaši na Koroškem spoštujejo tudi kulturo večinskega naroda. Med številnim občinstvom je bil tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzej Weiss, kar je potrdilo za tesno vez med centralo in krajevnimi prosvetnimi društvi.

Prosvetašem „Trte“ v Žitari vasi čestitamo k uspešno pripravljeni prireditvi, s katero so gotovo doprinesli svoj delež posredovanju slovenske kulture na Koroškem turisti in tudi k dobri volji po mirnem sožitju med obema narodoma v deželi.

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi je slično prireditve pripravilo že lani, za letošnjo turistično sezono pa ima v načrtu še en pevski koncert.

V Kamniku bo spet Dan narodne noše

Turistično društvo v Kamniku bo tudi letos priredilo tradicionalni Dan narodne noše in sicer v nedeljo 8. septembra 1974. Tako kot prejšnja leta, tudi letos pričakuje veliko udeležbo skupin narodnih noš z vseh predelov Slovenije in tudi iz zamejstva. Kot znano, je na to prireditve tudi Slovenska prosvetna zveza pošiljala svoje skupine in pričakovati je, da bodo v Kamniku tudi letos zastopani koroški Slovenci.

Tozadevno radevolje objavljamo željo Slovenske prosvetne zveze, namreč, da se skupine včlanjenih društev, ki želijo v Kamniku sodelovati, javijo na tajništvo SPZ v Celovcu, Gasometergasse 10. V poštev bo prišla tista skupina, ki se bo prva prijavila.

Nad Rožekom krožijo ptice ujede

Znani živalski vrt v Rožeku, ki velja za najzanimivejšo atrakcijo Koroške, je pred nedavnim ponovno obiskal znani ornitolog Dominik Kollinger. Po rodu je Bavarec, po poklicu pa tekstilni inženir, vendar se že 25 let intenzivno bavi s ptičje-slovjem. Njegova velika ljubezen do ptic velja predvsem pticam ujedam — orlom, jastrebom in sokolom — s katerimi se je v teku let tako seznanil in sprijaznil, da ga ne zapustijo in da se vedejo kot udomačene živali. Posebnost njegovih ptic ujed je v tem, da svobodno plavajo v zračnih višavah in se potem spet vrnejo oziroma pristanejo na njegovi desni roki. Včasih tudi pride do komplikacij, kar pa je sila redko in sicer samo tedaj, če spremenijo kraj bivališča, kot na primer sedaj, ko so prišli od drugod v Rožek. Če bi se slučajno zgodilo, da bi se katera ujeda zgubila, potem vas prosimo, da ne bi zgrabili za puško, temveč za telefonsko slušalko in o tem obvestili lastnika oz. rožeški živalski vrt. Njegove „udomačene“ ujede spoznate po tem, da v zraku zvončkajo, ker imajo na nogah pritrjene zvončke.

Trditve, da so ujede zelo nevarne in da napadejo celo človeka, so neutemeljene in za lase privlečene. Kollinger zatrjuje, da njegove ujede niso nikomur nevarne, zato so obiskovalci živalskega vrta in okoliški prebivalci lahko brez skrbi, da bi jih te ptice kedaj napadle.

Kollingerjevo „prijateljstvo“ s pticami ujedami je mednarodnega slovesa. Njegova zadnja postaja v preteklih mesecih je bila v Ameriki. Na mednarodni lovski razstavi leta 1967 v Beogradu, mu je maršal Tito oseben predal zlato kolajno. Življenje ujed v prosti naravi je seveda posebnost in redkost, ki si jo velja vsakor ogledati. Do konca avgusta bo gospod Kollinger gost rožeškega živalskega vrta. To priložnost bi bilo res škoda zamuditi.

V živalskem vrtu, v katerem je trenutno nad 200 živali — od bizonovih divjih svinj, srn, jelenov pa do ponijev itd. — lahko občudujete še eno posebnost — slavnega jelena Alfija, ki bo letos na njegovem mogočem rogovju razvil že okrog 50 rog-ljev, kar pomeni, da je glede tega števila, absolutni prvak med živečimi jeleni na svetu. V vsakim letu se jelenovo rogovje vedno bolj približuje rekordni znamki — številu 64 odrastkov, ki jih je pred 200 leti na gradu Moritzberg pri Dresdnu dosegel neki jelen. Prepričani smo, da bo tudi Alfij podrl ta rekord in postal absolutni svetovni prvak na tem področju. Tudi to redkost si lahko ogledate in seveda tudi fotografirate v rožeškem živalskem vrtu.

Vstopnina znaša za odrasle 20, za otroke pa 12 šilingov. Otroci do 6 let starosti so vstopnine prosti. Če obišče park skupina, potem plača vsak posameznik samo 15 šil. vstopnine. Živalski park v Rožeku je odprt vsak dan do vseh svetih.

Slovensko prosvetno društvo Loga vas vabi na proslavo

70. obletnice obstoja

v soboto, 20. julija 1974 ob 20. uri v gostilni Jägerwirt v Logi vasi

Sodelujejo:

Mešani pevski zbor iz Škofič
Moški pevski zbor iz Bilčovsa
Mešani pevski zbor „Mojce“ iz Trebinje
Moški pevski zbor iz Loge vasi

v nedeljo 21. julija 1974 s pričetkom ob 19. uri pa na

prosto zabavo s plesom

prav tako v gostilni Jägerwirt v Logi vasi.

Ljubitelje lepe narodne pesmi, goste in prijatelje vabi na obe prireditvi

O d b o r

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi vas in vaše goste na

KULTURNI VEČER

v nedeljo 21. julija 1974 ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Na sporedu bo petje, godba in ples. Sodelujejo skupine domačega društva in instrumentalni ansambel TRIGLAVSKI FANTJE.

Prisrčno vabljeni! O d b o r

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

razpisuje v sodelovanju z osnovno šolo v Vuzenici ob Dravi

LIKOVNO KOLONIJO

v dneh od 18. do 24. avgusta 1974 v Vuzenici ob Dravi.

Ker je število mest omejeno, prosimo, da prijavite res samo otroke, ki jim je slikanje v veselje in so na tem področju tudi v šoli odlični. Prijave je treba poslati najkasneje do 31. julija 1974 Slovenski prosvetni zvezi, Celovec, Gasometergasse 10, kjer dobite tudi vse tozadevne informacije.

Slovenska fizikturna zveza vabi na

NOGOMETNI TURNIR

v nedeljo 4. avgusta ob 13. uri na nogometnem igrišču v Št. Janžu. Tekmovale bodo štirje enajsterice: Iskra Kranj, DGS Sele, Slovenski atletski klub in Št. Janž.

Po končanem turnirju in razdelitvi pokalov, bo v gostilni „pri Tišlerju“ za razvedrilo igral godbeni ansambel.

O d b o r

OBVESTILO

Slovensko prosvetno društvo Borovlje obvešča vse svoje člane in prijatelje, ki so se prijavili za

IZLET NA VELIKO PLANINO v Kamniških Alpah

da se v nedeljo 21. julija točno ob 6.30 uri zjutraj zberejo na avtobusni postaji v Borovljah, odkoder se bomo skupno odpeljali na izlet na Veliko planino.

O d b o r

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

želijo uresničiti... To je menda strast! Igra! Ne samo tak-tika. In le sovraštvo, v tem je tudi nekaj radovednosti, kdo bo zmagal. Najmanj že desetkrat so poskušali razširiti svoj prostor, mi pa stisniti jih. Preden bomo zapustili to deželo, jih bomo temeljito stisnili."

General je gorel od zanesenosti. Čudili so se plimi njegove strasti, moči in sovraštva. Tudi vanje je prehajal njegov napadalni nagon, ki naj bi uničil vse, ki so obremenjeni z godrnjaštvom in kolebanjem.

Wolf se mu je čudil. Neznansko je bil vesel nad tem, kar so napravili beli in domobranci s sovražnikom. Skoraj strah ga je bilo generalovih steklenih oči in besed, ki so donele, kot bi pilil žago in brusil nože. Vedel je, da njegove besede nikoli ne letijo v prazno. Zdaj jih preizkuša in filozofira. Že jutri pa bo poklical adjutanta in načelnika štaba in narekoval dolge okrožnice. Potem se bo zganil uničevalni stroj.

"Ali veste, kaj pomeni sodelovati v urejanju tega kaosa? In verovati v zmago takrat, ko vsi mislijo, da smo izgubljeni? To je duhovno razkošje..."

"To je norost," si je mislil Wolf, "kolektivni samomor naroda. Ljudje gotovo ne bodo tako nespametni, da bi šli v prepad za svojimi trmastimi ovni. Generalom se meša! To pomeni, da se bo vojska spametovala. Stroj teče, se lomi in drobi vse pred seboj. Kdo bi ga preusmeril? Kdo zaustavi? ... Najhuje bo torej takrat, kadar se jim bo izmuznilo krmilo iz rok. Takrat bo najbolje zadržati v kakšno mišjo luknjo in počakati nekaj mesecev."

"... Spustil bom psa z verige, še prej pa mi ga boste pošteno razdražili. Naj grize, kogar hoče, saj ima za to zoba! V bojih, ki se bližajo, bo mojim borcem dovoljeno vse!"

"Bojim se, da smo prepozni," bi bil rad ugovarjal Wolf.

General ga je gledal naravnost v oči. In kot bi bral njegovo misel, je vprašal:

"Ali je tako ali ni, gospod major?"

"Da, tako je, gospod general."

"In drugi, kako mislite?"

"Da, tako je," so vsi potrdili — tudi tisto, kar je general samo mislil in kar bo mislil jutri in pojutrišnjem...

Njegov obraz je preletel izraz blaženosti. Bilo mu je, ko da zakon veselja govori večne resnice le skozi njegova usta.

"Sedaj dajem besedo vam! V znak časti in za zvestobo sodelovanja! Kako je, stotnik Seep?" je vprašal visoko pritrženega plavalasca s širokim obrazom in prevejanimi modro sivimi očmi.

"Dobro, gospod general."

"Ne vem, če boste kaj kmalu dosegli majorja Wolfa. Slišali ste, kako nas je rešil mnogih navideznih prijateljev in koliko jih je padlo v jame, ki jih je skopal."

Wolf je pogledal nekoliko mlajšega moža s prikritim zaničevanjem in tihim prezirom. Kadar koli je v delu popustil, mu ga je general vselej stavil za zgled, čeprav so bile njegove metode čisto drugačne. Zanimivo je bilo, da je ta mož s popolnoma drugačnih izhodišč dosegal prav tako presenetljive uspehe. Svoj čas je bil Heydrichov adjutant, dokler se mu s svojo primitivno grobosiljo ni tako zametil, da ga ni več trpel v svoji bližini in ga je postal tja, kjer bi te njegove lastnosti največ koristile rajhu.

"Seep, tu so moji novi prijatelji; bodite tako dobri, povejte nam nekaj svojih novih zvijač; pravzaprav me zanima, kako deluje vaš grbavec."

"A, puklasti Miha?" se je zarežal svečlasi stotnik.

"Na vašo željo bom izdal poslovno tajno. Dal sem mu vse možnosti, da si je pridobil neomejeno zaupanje. Sedaj je profesor v kontraobveščevalni šoli Ozne. Menda uči kram-

parje in falirane študente obveščevalnih potez: predava o metodah boja proti gestapu."

General se je zakrohotal, da je njegov krhki, krvoločni smeh napolnil vso sobo.

"Torej je le postal izvedenec za boj proti vam?"

"Če ne bi imel tiste nesrečne grbe, bi ga bil že davno spravil v partizanski glavni štab ali centralni komite."

Wolf se je zaničljivo namrdnil:

"Če je samo to ovira, ga stisnite v herbarij ali pa mu grbo odstrelite!"

Njegova pripomba je sprožila splošen krohot. General pa je vzpodbudil stotnika:

"Povejte nam, kako ste to mrcino dobili v pest." Rad je poslušal opolzke zgodbe, čeprav jih sam ni nikoli pripovedoval.

"Vsakdo mora imeti nekaj, da ga družba opazi. Njemu je pripomogla grba, da je prišel v naš ožji izbor. Po navadi so grbavci prepotentni in postanejo žrtve prevelikih želja ob majhnih možnostih. Podtaknili so mu lepo žensko, plavalaso in vročerkvno. Šel je v past kot sestradan šakal..." Oficir se je ob spominu, kako je bilo, satansko režal in pripovedoval z velikim užitkom: "Gospodje, predstavljajte si ta prizor! Naša agentka ga je povabila na trize v hišo blizu poti brigade. V sosednji sobi so čakali trije, jaz pa sem ga iz omare opazoval. Dekle se ga je najprej branila, potem pa mu je dala upanje. Kmalu sta bila oba gola. Ko se je spravljal nanjo, mi je skoraj zavrela kri. Dekle se mi je zasmililo, tako žrd je imel med nogami. Pustili smo ga, da se je nasrkal njene sladkosti in da ga je prevzela slast. In ko je le prehudo vzdihovala, smo planili nanj. Potegnili smo ga z nje, ga zvezali in za pozdrav premlatili. Posadili smo ga na klop in predlagal sem mu:

Delovanje Kluba prijateljev lova 1974

Letošnje leto praznuje Klub prijateljev lova (KPL) svoj mali jubilej. Pred desetimi leti je bilo ustanovljeno prvo slovensko lovsko društvo, „Klub prijateljev lova“, s sedežem v Celovcu.

Kakor je že običajno, vsako društvo za svoj jubilej poskrbi za čim živahnejšo aktivnost. Tako je tudi KPL imel letos že dve prireditvi. V Mokriyah pri Hojniku je bilo 18. maja predavanje lovskih filmov, katere si je KPL izposodil od Lovske zveze Kranj. Zanimivo življenje lisice, gamsa, jelena in svizca je pritegnilo izredno pozornost udeležencev tega pestrega večera. Dvorana pri Sienčniku je bila zasedena do zadnjega kotlička.

Še bolj pa je razgibalo naše člane in povabljeni goste iz sosednjih lovskih družen Lovske zveze Slovenije, LZ Maribor in Celje, nagradno streljanje na umetne golobe in streljanje z malokalibrsko puško z daljnogledom v tarčo na lisico, gamsa in srnjaka, v nedeljo 30. junija 1974, katero se je odvijalo na strelišču gojitvenega kroga Pliberk/Hegeringschiefsstättle Bleiburg. Na strelišču je bilo razstavljeno in pripravljeno za podelitev štirinajst pokalov.

Na strelišču je bilo živahno kot na mravljišču. Od desete pa vse do 16. ure se je na strelišču neprekinjeno streljalo s šibrami in kroglo v šestih disciplinah: 1. zadetki s kroglo, 2. zadetki na umetne golobe, 3. lovska kombinacija, 4. tekma moštev, 5. najboljši klubovec in 6. strel v častno tarčo. Zaradi pomanjkanja časa se je četrta disciplina, tekma moštev morala izpustiti. Nedeljsko lepo vreme, ki je sledilo po močno deževni soboti, je tekmovalce in člane njihovih družen izredno poživilo.

Po trudopolnem delu je sprostitev potrebna, dovoljena in tudi edino možna. Tako tudi tokrat, ko so se utrujeni strelci zbrali pri Šerčerju v Šmihelu na „pozno“ kosilo. Ko so se fantje okrepčali in pogasili žejo, je tudi prispela komisija z rezultati nagradnega streljanja. Sledila je razdelitev nagradnih pokalov. Zbrali so se na Šerčerjevem dvorišču, ker je bilo v sobah pretesno. Na veliki mizi so čakali pokali, katere so Klubu podarili za to priložnost slovenski obrtniki in podjetniki iz Roža, Gur in Podjune. Prvo nagrado, najlepši in največji pokal, je prejelo strelsko moštvo Lovske zveze Slovenije, katere najboljša strelca sta bila Dimic Peter in Bojc Jurij. Od Kluba prijateljev lova pa sta bila za naše moštvo najbolj uspešna Haderlap Tonči in Mirko Kelih. Od štirinajstih pokalov je ostalo pri Klubovcih na Koroškem sedem, medtem ko so bili ostali pokali razdeljeni med jugoslovanske tovariše. Pripomniti je treba, da je bilo desetčlansko moštvo LZ Slovenije za 22 točk bolj-

še od moštva Kluba prijateljev lova. Tudi pokal za strel v častno tarčo v katero je izstrelilo 85 lovcev svojo kroglo, je odnesel tovariš iz Slovenije, odkoder se je omenjenega tekmovanja udeležilo 130 strelcev z družinskimi člani.

Nagradnega streljanja v Pliberku so se udeležile naslednje lovske družine: Pesnica, Lenart in Slivnica iz Lovske zveze Maribor, Šmartno pri Litiji, Ljubljana Šentvid, Polhov Gradec, pismono pa so se oprostile LD Rače pri Mariboru in LD Vransko, ker se nagradnega tekmovanja v Pliberku niso mogle udeležiti.

Ob koncu se je treba zahvaliti vzornemu vodstvu te lovskošportne prireditve, Tončiju Haderlapu, Lojzu Možini, Fricu Kumru, Kelihu Mirku in Poldeju Cvelfu. Kajti naloga, organizirati in speljati množično streljanje v tarčo, ni lahka. Omembe vredna pa je zlasti vzorna disciplina, saj je bilo izstreljenih nad dvatisoč ostrih strelcev, ne da bi se pripetila najmanjša nezgoda.

Klub prijateljev lova tem potom izraža svoje zadovoljstvo in zahvalo nadgozdarju g. Filipu Janschku, da nam je dal na razpolago strelišče in ves dan bil prisoten z naveti in svojo osebno podporo.

Ob koncu naj bo tudi izražena želja številnih udeležencev tega prvega nagradnega streljanja, da bi Klub prijateljev lova tako streljanje organiziral vsako leto in da bi srečanje na Koroškem postalo tradicionalno. To misel je sporočil tudi že predsednik KPL Karel Prušnik ob pozdravu na strelišču in v zaključnih besedah pri Šerčerju.

Zakaj streljati v tarčo? To zahteva lovska etika! Samo dober strelec je lahko tudi dober lovec. Ko že ubije žival naj ta umre brez bolečin. Temu pa je garant samo dobro preračunan, precizen strel.

Zveza koroških partizanov v Celovcu vabi na

ZBOR KOROŠKIH BORCEV IN AKTIVISTOV

ki bo dne 21. 7. 1974 ob 10. uri v Črni na Koroškem. Proslavljali bomo dan vstaje slovenskega ljudstva in 30. obletnico slavne borbe v Bistri.

Odbor

Toma Kuppra ni več

V torek popoldne smo spremili k zadnjemu počitku na velikovškem pokopališču Toma Kuppra, bivšega revizorja slovenske zadrugne zveze. Umrli je nenadoma v celovški bolnišnici, star 80 let.

Toma Kupper je bil pred plebiscitom učitelj. Po plebiscitu pa zanj, ker je bil zaveden Slovenec, ni bilo zaposlitve, da bi kot učitelj poučeval našo mladino. Kljub težavam v katere je prišel, po plebiscitu ni storil to, kar so storili mnogi drugi slovenski intelektualci — da so emigrirali. Ostal je doma med svojim ljudstvom in mu vsa leta ogromno koristil, zlasti na zadrugnem področju. Bil je revizor in kot tak tudi učitelj in voditelj številnim zadrugnim odbornikom in poslovojem. Skratka, z velikim veseljem in potrpljenjem je vzgajal zadrugni naraščaj. Kljub temu, da po plebiscitu poklicno ni bil več učitelj, je podobno funkcijo izvajal skoro do zadnjega diha. Bil je učitelj oziroma vzgojitelj, ne samo zadrugnikov in svojih otrok, katere je vzgajal v zveste pripadnike slovenske narodne skupnosti, temveč je bil zadnje čase, ko je bil že bolj betežen, učitelj tudi svojim vnukom, ki so ga zelo spoštovali in ljubili.

Precejšnji del svojega življenja, svojih moči in znanja je posvetil zadrugništvu. Njegova revizorska dejavnost ne samo v Celovcu, temveč po vsej Koroški, je bila nekaj posebnega, saj je delal in garal včasih tudi cele noči in to z občudovanja vredno preciznostjo, tako da je dobil vzdevek — živi računalnik.

Kakor je bil v poklicu, tako je bil tudi kot človek, mož z načeli, odkrite narave, napreden in voljan vsakomur pomagati — skratka pobornik za naše skupne ideje. Med številnimi pogrebci, ki so ga spremlili na zadnji poti, je bil tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter, predsednik Zveze slovenskih zadrug Florijan Lapuš, podpredsednik ZSZ dr. Mirt Zwitter in 90-letni šolski upravitelj v poklju Franc Aichholzer iz Loč, ki je danes edini še živeči učitelj, ki poleg pokojnega Kuppra po plebiscitu ni zapustil Koroške.

Od Toma Kuppra se je poslovil domači pevski zbor in duhovnik Komar, ki je v nagrobnem govoru orisal življenje pokojnika. Globoko prizadeti otroci z družinami so ustregli očelovi izredni želji, da bi se na grobu ne govorilo. Toma Kuppra bomo ohranili v lepem spominu, svojcem in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

POJASNILO

V mojem članku „Das Kontakt-komitee und die ‚guten Dienste‘ des Landeshauptmannes“ v zadnji številki Slovenskega vestnika so žal tiskane v nemščini besede slowenisch, Slowenen“ z „v“, čeprav je pravilna po pravilih nemškega pravopisa (in samo ta je merodajen) samo pisava z „w“. Jaz sem se seveda držal tega pravila; sprememba je napravila čisto po nepotrebnem uredništvo. To je pa v toliko kar dobro, ker je s tem dan povod, da se enkrat približe, da je pisava za besede kot so „Slawen, Slawistik, Jugoslawien“ itd. z „v“ zastarela, ker gre mimo pravopisnega predpisa. Zaradi tega je tudi zgrešena, pa naj jo v tej obliki še vedno uporabljata avstrijski stolici za slavistiko iz nevidljivih vzrokov. Vendar je tako, da so germanisti pristojni le za nemški, slavisti od-

nosno slovenisti pa le za slovenski pravopis. Zakaj naj bi danes za avstrijske slaviste, kadar pišejo nemško, ne veljalo, da se piše beseda „slowenisch“ z „w“, je nerazumljivo. V Nemški demokratični republiki je n. pr. izšla leta 1970 zelo obširna knjiga kolektiva znanstvenikov „Die Slawen in Deutschland, Geschichte und Kultur der slawischen Stämme westlich der Oder und Neisse“, ki za besedo „Slawen“ seveda dosledno uporablja pisavo z „w“. Zato se mi zdi, da je uvajanje pisave z „v“ v nemškem jeziku za besedo „slowenisch“ itd. v zadnjem času v naših publikacijah zgrešeno; uradno je na območju vsega koroškega šolstva dovoljena samo po „Österreichisches Wörterbuch“ avtorizirana pisava z „w“.

R. Vouk

Nerazumljivo

V letošnjem letnem poročilu slovenske gimnazije je na strani 77 objavljeno v originalu v nemškem jeziku vabilo, s katerim vabi Zvezno ministrstvo za pouk in umetnost prof. Kovačiča zaradi njegovih zaslug pri mladinskem petju na zvezno mladinsko petje v Krems. Lepo in razveseljivo je to. Manj razveseljivo je, da imenovano ministrstvo — kot dostikrat večina ostalih uradov — pri slovanskih imenih enostavno negira kljukici na imenu, tako da nastane iz Kovačiča popačen Kovacic.

Da se pa v letnem poročilu po neki čudni „korektnosti“ glede nekorektnega originala ime Kovačič, namesto da bi se podalo samoumevno v korektni in pravilni pisavi, prinese v popačenki Kovacic, je, milo rečeno, skrajno nerazumljivo in graje vredno. Upamo, da takih primerov zavestne sankcije uradno popačenih imen ne bo več.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

„Njo ali smrt!“

Okleval je, ni maral takoj privoliti v sodelovanje z nami. Šele ko mu je eden izmed mojih mož segel med noge in potegnil nož, da mu odreže tisto one, ki ga je pripeljala v to kašo, se je zjokal in privolil. Pustili smo ga pri njej in ločili smo se kot dobri prijatelji... Šlo je imenitno. On je hodil k njej, ona k teli, teta k nam. V tem krogu je delo imenitno uspevalo. V brigado sem mu poslal nekaj desetih svojih resničnih agentov, ki so se bili že izčrpali in so mi bili v napoto. On jih je „odkril“ in spravil s sveta. Postal je čudo za odkrivanje vrinjencev. Zato so ga iz brigade premestili k Vosu.

Dečko je bil izredno iznajdljiv. Osumil je mnogo starih komunistov, da nimajo čiste vesti, da so v zaporih klonili in da delajo z nami. Nekaj takih je spravil pod rušo. Še bolje pa je bilo, ko je dajal osumljencem nalogo, da dokažejo svojo nedolžnost. Vsakdo je opisal vse svoje zveze prav nadrobno. Od vseh teh zasliševanj mi je pošiljal po en izvod. Z vsakim takim zapisnikom smo nanovo napolnili zapore. Z njegovo pomočjo sem dobil v pest sekretarja mestnega komiteja; le-ta je riba, na katero se kar naprej lovijo drugi kot muhe na muholovec. In dve lepi dekleli imam, ki na železniški in avtobusni postaji ter po mestnih ulicah iščeta tiste, ki bi šli radi v gozd... Puklasti je napravil tudi nekaj velikih napak. Teži ga grba. Zavoljo nje je bil prekrut in spoznali so ga za sadista. Takšne tudi tam odstranjujejo, ne glede na korist. Zato je moral v šolo.

„Major Wolf, v tem primeru vas je stotnik Seep gotovo prekosil, čeprav ste specialist za razstavljanje duš! In za sestavljanje... Toda vaša zadnja poteza je bila odlična. Prav je, da vidva svoje delo koordinirata. Kaj je bilo s skupino ljudi, ki je prišla na Pohorje? Zadevo smo poverili vam, stotnik.“

„Že zdavnaj smo končali, gospod general! Ko so dobili potvorjeni dokaz, da so to naši agenti, so jih takoj prišli. Grdo so jih prijemali vse od kraja, in čeprav so tajili — saj niso imeli kaj priznati — jim ni nihče verjel. Postrelili so jih. Vse od kraja; naš človek, ki jih je izdal, pa je lepo napredoval.“

„Bravo!“ je dejal general. „Zato sta zaslužila oba cigaro!“ Odprl je škatto in jima dal dve takšni z zlatim obročkom, vsem drugim pa navadne.

„Stotnik Seep! Svoj čas mi vaše metode niso bile všeč. Zdele so se mi pregrebe. Občudoval sem majorja Wolfa. Vse, kar je počel, je delal v rokavicah, premišljeno in dolgoročno, da ni bilo nobenih sledi. Čas pa se je spremenil. V modo ste prišli vi. Metode majorja Wolfa pa so se prezivele. Primanjkuje nam časa. Delati je treba trdo in naglo.“ Malo je pomolčal, nato je pribil:

„Vsem, ki se ukvarjate s tem poslom, predlagam: uporabljajte moške, ne ženske. V bojnih enotah ženske odpovedo! Ali ne, gospod major? Kako je bilo z vašo lepoto, ki naj bi uničila štab korpusa?“

„Mrtva je, gospod general. Pokončali so jo slabi možiki,“ se je brž z lažjo izmazal Wolf, potem pa nadaljeval:

„Imate prav — ženska je v izdaji, ko vidi kri kot posledico svojih dejanj, neodločna in premehka. Veseli pa se intrig in izigravanja tam, kjer ne vidi njihovih posledic. Pri terenskih poslih so ženske bolj uporabne. Posebno take uspejo, ki imajo dober spomin. Neumni možiki jim zaupajo, ker so klepetave...“

„Ne vedno in ne vse, gospod general,“ je prekinil Wolfa stotnik Seep. „V zaporih sem imel opraviti s takšnimi, ki so držale bolje kot vsak možki. Tudi če smo jih drli in spuščali pse nanje, nismo ničesar zvedeli od njih. Sicer pa sem prišel do ugotovitve, da je treba zatirati odpor z vso

okrutnostjo. Odkar smo jih sto pobesili na mesarske kavlje po jablanah ob cesti pri Frankolovem, imamo mir. Zapomnili si bodo, kdaj so si drznili ubiti našega višjega oficirja. Strah je zavel po vsej pokrajini.“

„Tudi vi imate prav. Vse je odvisno od stila, stil pa je odvisen od okoliščin in potreb. Zanimivo, major Wolf! Ste v položaju, ko vsak dan odkrivате resnico o ljudeh. Tisto vsem prikrito, po kateri se med seboj razlikujemo, čeprav smo si na videz podobni.“

„Ne ugotavljamo resnice samo o drugih, temveč tudi o sebi. Ta je važnejša za nas,“ je dejal major Wolf, general pa se je nenadoma zresnil, rekoč:

„Za zdaj pustimo te zgodbe in preidimo k stvari. Zaupno vam povem, da je izdelava načrta za uničenje devetega korpusa NOV poverjena meni. Pričakujem vaših idej. Kaj mislite?!“

„Ne jim pustiti pozimi, da bi se oddahnili.“ „Presekajmo jim dovode hrane iz Furlanije in Gorjske!“

„Stisnimo klešče, tudi z manjšimi silami delajmo vtis, da pripravljamo velik obroč.“

„Vznemirjajmo jih nenehno, vojaško in psihološko. Izstradajmo jih, preden bomo udarili z vsemi silami.“

„Anglosasi jih slabo oskrbujejo z orožjem in municijo...“

Naštevali so vsakovrstne misli, general pa jih je beležil v svoj usnjeni blok. Ko se je naveličal, je dejal:

„Za zdaj je dovolj. Veseli me, ko govorite moje misli. Zdaj vem, da imam prav. Ostro moramo ukrepati na vsako njihovo izzivanje. Sicer nam bodo v kratkem streljali v hrbet še mulci s fračami.“

Togota

Med prvim in tretjim letom življenja dobi skoraj vsak otrok nekaj napadov togote. Kadar kakšna stvar ni po njegovem, se tega zaveda in razjezi. Kadar v njem zavre jeza, si ne more izmisлити nič boljšega, kot da se zneši nad podom in nad samim seboj. Med kričanjem se vrže po tleh in začne divje cepetati z rokami, nogami in včasih tudi z glavo.

Če izhaja do izbruhov togote samo tu in tam, to nič ne pomeni; vsakemu otroku je treba včasih kako željo odbiti. Če pa dobiva otrok napade togote redno, po večkrat na dan, tedaj to lahko pomeni, da je pretrujen ali telesno bolan. Toda po navadi so pogostni napadi togote posledica dejstva, da mati z otrokom ne zna biti obzirna. Zato naj si odgovori na naslednja vprašanja: ali ima otrok dovolj možnosti za igranje na prostem? Ali ima zadosti igrac, ali se sme igrati s predmeti, ki se uporabljajo v gospodinjstvu, ali je stanovanje tako urejeno, da mati otroku venomer ne zabičuje, da se ne sme ničesar dotakniti? Ali mogoče sama neti upor v otroku, ne da bi se zavedala, s tem, da ga kliče, naj pride, recimo oblekaj, namesto da bi mu jo brez besed oblekla, ali da ga sprašuje, ali mu je treba na potrebo, namesto da bi ga na kratko odpeljala na stranišče ali ga dala na posodo? Ali ga neusmiljeno odtrga od igre, kadar želi, da bi prišel noter ali k obedu, ali pa njegovo pozornost obzirno preusmeri na kako drugo prijetno stvar? In kaj naj naredi takrat, ko vidi, da se pripravlja vihar: ali se mu mračno in trmasto upre ali pa skuša otrokove misli usmeriti drugam?

Vsem napadom togote se ne boste mogli izmakniti. Ko bi imela mati toliko potrpljenja in obziranosti, kot bi ga morala imeti za vse, bi ne bila več naravna. Kadar bo pribrumel vihar, ostanite mirni in si prizadevajte, da bi čimprej minil. Seveda pa ne smete vdano in ponižno dovoliti, da obvelja otrokova: drugače bo postal za vsako malenkost togoten. Tudi pregovarjati ga ni treba, kadar ni pripravljen spoznati svoje zmote. Če se boste razjezili še vi, ga boste s tem samo prisilili, da bo trmasto vztrajal pri svojem. Dajte mu možnost, da se čisto umakne. Nekateri otroci se najhitreje ohladijo, če gre mati mirno po svojih opravkih, kot da ji otrokova togota ni nič mar. Drugi so bolj trmasti in ponosni, zato se tudi po celo uro derejo in cepetajo, če jim mati prva ne ponudi roke sprave. V takem primeru naj mati otroku predlaga kako prijetno igrico in ga objame, brž ko bo najhujše mimo, da mu s tem pokaže, da se želi z njim spraviti.

Nerodno je, če popade otroka togota na pločniku, polnem ljudi. Poberite ga in ga z nasmeškom — če to zmorete — odnesite na kak miren kraj, kjer se bosta brez prič lahko ohladila.

Izraz togosti je lahko tudi zadrževanje diha; pri tem otrok včasih tudi pomodri ali se za trenutek celo onesvesti. Mati se tega prestraši: toda, če noče, da bo otrok to izrabljala in vedno pogostejše zadrževal diha, ne sme izgubljati glave, marveč mora ravnati z otrokom tako, kot je popisano v tem sestavku.

Moč sugestije in avtosugestije

Nekemu na smrt obsojenemu zločincu v Clevelandu so rekli, da mu bodo odpri žilo odvodnico in da bo zaradi tega brez bolečin umrl. Ko je potem ležal z zavezanimi očmi na operacijski mizi, so mu le na videz napravili zarezo na vratu, postavili zraven njega pločevinasto posodico, v katero je slišno kapljala voda — in mož je bil v kratkem mrtev.

Zakaj je ta mož umrl? Saj mu vendar ni nihče ničesar napravil. Zdravniki so mu zarezo na vratu le nakazali in kar je kapljalo v posodico, ni bila njegova kri, temveč navadna voda.

In mož je vendarle umrl. Zakaj? Imel je pač vse, kar so mu sugerirali, za resničnost. Mislil je, da mu v resnici teče iz vrata kri in da zaradi tega mora umreti. Sugestija zdravnikov, da mora umreti, je delovala, spremenila se je v njegovi podzavesli v avtosugestijo in moža zares umorila.

Če trdno sklenemo roke in si pri tem sugeriramo, da rok „ne moremo“ razkleniti, se bo zares zgodilo tako, čeprav se bomo fizično trudili, da jih spravimo narazen. Tako dolgo bo vladala v nas misel, da rok ne moremo razkleniti, da jih v resnici ne bomo mogli, čeprav bi se še tako trudili.

Nadaljnji primer iz vsakdanjega življenja. Položimo dolgo, široko in močno desko na tla in poskusimo iti po njej. Vsakomur se bo to brez nadaljnega posrečilo. Zdjaj pa pritrđimo isto desko v višini desetih metrov na dve podpori tako, da bo prav tako trdna, kot je bila na zemlji, in poskusimo iti po njej. Le redkim ljudem se bo to posrečilo. Zakaj? Saj to vendar ni težko! Če smo lahko šli po deski, ko je ležala na tleh, bomo vendar lahko šli po njej tudi, če je v višini desetih metrov. In vendar ni tako. Če človek ni slučajno zidar, ali tesar, ali nekdo, ki je navajen na višine, se ga bo prav gotovo lotila vrtočlavlava in izgubil bo pogum, iti po deski v tej višini. Če bo pa kljub svoji vrtočlavlavi s silo svoje volje hotel iti po deski, bo gotovo padel na tla.

Zakaj more človek v prvem primeru, ko leži deska na tleh, brez nadaljnega iti po

njej, zakaj pa se mu to ne posreči v drugem primeru, ko je deska v višini desetih metrov? Enostavno zaradi tega, ker v prvem primeru misli, da to „zmore“, da to lahko napravi. V drugem primeru pa so mu razne okolnosti vcepile mnenje, da temu ne bo kos.

Skoraj vsaka žival zna plavati, čeprav se te umetnosti ni nikoli učila. Tudi človek se v resnici nikoli ne „nauči“ plavanja. Plavalni gibi oz. plavalni poskusi imajo le posreden pomen. Po bolj ali manj težkih ali lažjih poskusih plavanja obide človeka nadomna misel, da zdaj že „zna“ plavati — in šele, ko začne v svoji notranjosti misliti, da zna plavati, lahko tudi zares plava.

Človek, ki se je učil voziti kolo, bo znal povedati, da je pri prvih poskusih vožnje skoraj z matematično natančnostjo zavozil v liste ovire, katerim se je hotel izogniti. Zakaj le? Pač zato, ker je bila v njem avtosugestija, da še ne zna voziti. In čim bolj je hotel voziti pravilno, tem bolj je vozil narobe. Šele misel, da zdaj „zna“ voziti kolo, mu je dala potrebno gotovost in mu s tem omogočila pravilno smer vožnje.

Avtosugestija deluje pri živalih prav tako kot pri ljudeh. V nekem inozemskem inštitutu za eksperimentalno psihologijo so popolno-

Kakor ne gre, da bi govorili samo o sebi, tudi ni niti lepo niti vljudno, da si sami prilastite ves razgovor. Bodite parlamentarni in dajte besedo tudi drugemu! Razgovor ni monolog in navsezadnje tudi ni dialog: če ste v večji družbi, se nikakor ne razgovarjate in debatirajte samo z enim človekom, temveč pritegnite v razgovor tudi druge! To je posebna spretnost.

Številne knjige o lepem vedenju navajajo značilno anekdoto, da je neka gostiteljica na sprejemih v svoji hiši vodila razgovor z zvonom v roki. Kadarkoli je pozvonila, je moral govornik prepustiti besedo drugemu.

V ZDA je bilo nekđaj v navadi, da se je gostiteljica do polovice kosila razgovarjala z gostom, ki je sedel na njeni desni, drugo polovico kosila pa z gostom na levi. Prav tako so se razgovarjali tudi vsi drugi za mizo. Tako so se na polovici kosila vse glave naenkrat obrnile drugam. Seveda se nam oba primera zdita smešna, čeprav sta imela nekatere prednosti. V prvem primeru gostiteljica ni dopustila, da bi si kdo za ves večer prilastil pravico do govorjenja, ameriška gostiteljica pa je preprečila, da bi gost dvoril samo ženski desno od njega.

Vsemu temu se lahko smejemo, vendar, ali ni smešno tudi to, kar dandanašnji tako pogostokrat vidimo: da v družbi brez kakršnihkoli ozirov vsi hkrati govorijo v en glas. Vsi govorijo, nihče pa nikogar ne razume, ker tudi nihče nikogar ne posluša.

Poskusite!

LEDVIČKA Z ZELJAVO IN PAPRIKO

40 dkg ledvičk, malo mleka, 2 žlici moka, 4 dkg masčobe, malo čebule, 20 dkg gob, 4 zelene paprike, 2 paradiznika, majaron, ščep paprike, voda ali juha, sesekljan zelen peteršilj.

Svinjske ledvičke razpolovimo in jih namočimo v mleku. Nato jih narežemo na tanke rezine, ki jih potresemo z moko. Na masčobi prepražimo sesekljano čebulo, očiščene drobne sesekljane gobe in očiščene ter na rozance narezane paprike. Vse to dušimo, čez nekaj časa dodamo olupljen, iztisnjen in na kocke narezan paradiznik ter začimbe. Po potrebi zalijemo, osolimo in do konca skuhamo. Pred serviranjem jed obogatimo s sesekljanim zelenim peteršiljem.

SADNI TRIJET

2 dl sadnega soka, 12 dkg starega mlečnega kruha, 4 jabolka. V sadnem soku namočimo narezan kruh in ga zmešamo z nastrganimi jabolki.

ma zdravemu konju vsak dan ob določenih urah masirali in ovijali zadnjo nogo. Po nekoliko dneh je začel konj na to nogo šepati, zakaj vcepili so mu mnenje, da mora biti na tej nogi bolan. Indirektna sugestija, da je konj bolan, je učinkovala, spremenila se je pri konju v avtosugestijo in povzročila, da je konj začel na zadnji levi nogi šepati. Saj tudi pri drugih živalih vidimo, da si jih lahko udomajamo, da jim, ne da bi se tega sami zavedali, sugeriramo to in ono in jih tako prilagodimo svojim potrebam.

Razgovor ali prepir

Poslušati! Je nekaj, kar bi lahko imenovali umetnost poslušanja. Opazujte ljudi okrog sebe, koliko jih zares zna poslušati tiste, s katerimi se razgovarjajo! Koliko jih je, ki dopuščajo sogovornikom izgovoriti misel do konca?

Ne bom trdil, da ne gre posegati v besedo. Razgovor navsezadnje ni javno predavanje, na katerem je treba, ne da bi odpri usta, poslušali govornika do konca. Pravico imate poseči v besedo, vendar ne pozabite, da razločujemo med lepimi in duhovitimi posegi, ki poganjajo razgovor naprej, ki mu dajejo novo spodbudo in ga delajo zanimivega, ter posege, ki odvračajo pozornost in vodenijo razgovor. Varujte se zadnjih in ne posegajte v besedo nerodno in v nepravem času! Nikar pa ne smete prertrgati besedo ženski ali starejšemu ter uglednejšemu od vas. To je zelo nevljudno.

Če ste drugačnega mnenja kot vaš sogovornik ali sogovornica, ju boste pač poslušali do konca in potem povedali svoje. Če je potrebno, boste poslušali tudi njihov odgovor in jim še enkrat odgovorili. Nikakor pa ne smete pri tem preveč povzdigniti glas ali celo vpiti! Moč argumentov ni odvisna od glasnosti govornika. Nima prav tisti, ki lahko bolj vpije, temveč tisti, čigar argumenti so prepričljivejši.

Nikdar ne pozabite, da se razgovor, četudi imajo sogovorniki prav nasprotna stališča, ne sme nikoli spremeniti v prepir. Bodite prizanesljivi, poslušajte druge in poskušajte jih pridobiti za svoje mnenje. Če to ne gre, ostanite vsak pri svojem in se pogovarjajte o čem drugem. Morda se boste bolje ujeli.

Droben nasvet

■ Beljake ohranimo dlje časa, če nanje nalijemo malo vode in pustimo, da le-ta izhlapi. Beljake potem shranimo v suh, čist kozarec ter ga dobro zapremo. Pred uporabo suh beljak spet zmešamo z vodo, in sicer v razmerju 25 gr beljaka in 19 gr vode. Beljak namočimo čez noč in lahko ga bomo stepli tudi v sneg.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

10

Pokanje na raznih straneh okoli Trnovskega gozda in cerkljanskih hribov je dajalo slutiti obroč, ki ga stiskajo Nemci.

V Vipavsko dolino so se začeli natekati deli četniške Dinarske divizije in drugih četniških enot, ki jih je narodno-osvobodilna vojska prepodila z osvobojenega srbskega ozemlja.

Komandant divizije Pemc je poklical poročnika Leban in mu na kratko obrazložil položaj in njegovo nalogo. Da bi razbremenili pritisk na brigade, ki so branile obročje Trnovskega gozda, je štab korpusa odredil, naj se jurišni bataljon prebije v zaledje nemških enot, ki obkoljujejo korpus, hkrati pa naj vznemirja nemške enote, ki na obalah Jadranskega morja čakajo na zavezniško invazijo.

Po trideseturnem maršu je jurišni bataljon prispel ponoči neopazno na Kras. Petindvajsetletni komandant Leban in nekoliko mlajši kapetan Veljko sta vodila sto mož, oboroženih z dvanaštimi mitraljezi, lahkim minometalcem in brzostrelkami. Tisti z brzostrelkami so imeli vsak po tristo kosov nabojev, mitraljezci pa po tisoč; nosili so tudi tri zaboje lahkih min. Smučiči so bili pustili na varnem že na Cerkljanskem. Nekaj smučarjev so pustili za varstvo divizijskemu štabu, ki je nemški ofenzivi nakljud prirejal prav v teh dneh smučarsko tekmovanje v slalomu, skokih, patruljnem teku in streljanju. Priprave za tekme je vodil smučarski letalski prvak Finžgar; ob njem se je zbrala vsa gorenjska elita. Primožu in mnogim je bilo žal, da so morali tako naglo na pohod v neznano.

Potem ko so bili preplašili Nemce pod obronki Jelovice, so se vrnili na Primorsko. Pohodi v snegu so bili dolgi in težavni. Nikjer se niso ustavljali. Samo udarili so, napravili preplah in šli naprej. Bolj lačni kot siti so razbili

ostanke nemških zased na Šentviški planoti in jih pognali v dolino. Neke svetle noči so nažgali idrijske gorske lovce na Cerkljanskem; ko so prispeli na obrobje Dolomitov, so se vrnili.

Vipavsko dolino, ki je bila polna sovražnika, so prešli brez strela. Na Krasu so se ustavili v vasi Škrbini. Tam se je bataljon nastanil kar po hišah in postavil straže. Čez noč je zapadlo za čevelj snega. Borovci na kraških skalah so bili okrašeni z ivjem.

Primož je zlahka premagoval napore pohodov in spopadov. V bataljonu je našel dobre tovariše. Z Lebanom sta si bila stara znanca, poznal se je z Borisom, s Travnkarjevim sta si bila kot brata in mnogo drugih je bilo iz brigade. Pogrešal je samo Vojka in pogovore z njim. Odnosi v jurišnem bataljonu so bili taki kot nekoč v partijskih četah: poveljujoči so bili prvi med enakimi, dveh kuhinj ni bilo, najtežavnejše naloge so izvajali samo prostovoljci. Po sporih in težavah, ki jih je imel z Orlovom, se je Primož sedaj imenitno počutil.

Kmalu po prvih akcijah sta jih Leban in Veljko zbrala in jim jasno povedala, da jim je potrebna železna, toda zavešna disciplina. Kdor ni sposoben, da bi se podredil, lahko pove in ga bodo poslali nazaj v brigado. To možnost so dali tudi tistim, ki bi se ustrašili spopadov s sovražnikom iz bližine in ne bi zdržali težkih pohodov. Zahteve niso bile lahke. Na sovražnika so streljali samo iz bližine. Največja dopustna razdalja za brzostrelke je bila po nepisanem zakonu petdeset metrov, kolone pa so spuščali v neposredno bližino.

Primoža je veselilo, da so bili vsi mladi, nebrzdani kot žrebci, in da jih je bilo treba bolj držati nazaj, kot goniti naprej. Tu ni bilo groženj, da boš ustrelen, da odgovarjaš z glavo, kar je v brigadi stalno ponavljal Orlov, zakaj komisarji so bili — kot nekoč Pajk — vedno pri ljudeh.

Kras se je zdel Gorenjcem od sile nevaren. Vajeni gozdov in prostranstva hribov, so tu naleteli na čisto drugačen svet. Gozd je bil redek, noter do morja se je raztezala kraška pokrajina, kamnita in valovita, preprežena s cestami in posuta z zaselki.

Leban je s Primožem, Travnkarjevim in nekaj izvidniki obšel položaje okoli vasi, da bi ugotovili, kako bi se branili, če bi bili napadeni. Obiskali so tudi krajevne obveščevalce in terence. Na Krasu so jih ljudje sprejeli prijazno, kot svoje sinove. Kuhali so jim kar po hišah, posebno mlada dekleta so bila navdušena nad zagorelimi, do zob oboroženimi fanti.

Leban je zaman nagovarjal Primoža, da bi prevzel vod. Zato ga je pustil, da je ostal mitraljezec, ker se je tako najbolje počutil. Tu se niso cenili po funkcijah, temveč samo po tem, koliko kdo odleže v boju in koliko si upa tvegati.

Preden so krenili na dolgi pohod, so en dan in eno noč počivali na Ollici. Da bi se bolje spoznali med seboj, so si v dnevih počitka po vojaških urah pripovedovali o sebi.

Najbolj zanimiva je bila komandantova zgodba. Upravičeno so mu tako trdno zaupali kot Svarunu.

Sin tolminskega puntarja, bajtarskega kmeta, in trde Gorenjke izpod Karavank, je preživel otroštvo v sruči tolminskih grap; potem ga je oče prenesel kar v nahrbtniku po tihotapstih stezah čez italijansko mejo na Gorenjsko.

Njegova mladost je bila grenka. Kruh je jedel le, kadar je bil bolan. Oče je tihotapil tobak. Pridelek na pesknatih njivah je bil pičel in zadoščal družini le za nekaj mesecev. Nekoč je mladi Leban odkril mamino skrivališče kruha, odrezal tanko rezino, jo skril za srajco in skrivaj pojedel v kleti. Tega si dolgo ni mogel odpustiti.

(Dalje v prihodnji številki)

LYAM O' FLAHERTY

STARI KONJ

Gospod Stephen Moolan, trgovec s konji iz Bellyhaggarda, se je lepega dne odpravil na semenj, kjer so prodajali konje. Bil je visok, koščen človek rdečih lic in belih obrvi. Zaradi svojih domislic in vesele npravi je bil zelo priljubljen in tako je v mestu, kjer je bil semenj, našel dosti prijateljev. Posledica tega dejstva je bilo jutro, ki ga je preživel popivajoč po kavarnah. Malce okajen je prišel na semenj, ko so že vse razprodali. Na voljo je bil le še star konj po imenu Morisey.

Gospod Moolan je stopil k prodajalcu — enemu svojih znancev — in ga vprašal, če je še karkoli ostalo. Prodajalec mu je pokazal starega konja.

„Kaj neki je tole?“ je vprašal gospod Moolan, pomežikoval z enim očesom in sklanjal glavo.

„Eh, kaj neki,“ je dejal trgovec, „v starem kljusetu je dovolj jekla, da bi lahko samo mesec dni gnalo tovarno. Povedal vam bom: ti bančniki in šušmarji, ki dandanes kupujejo konje s prisleparjenim denarjem, ne vedo niti...“

„He, he,“ je rekel gospod Moolan, „pa ga pogledajmo. Lahko bi ti ponudil le toliko, kolikor velja kozarec pijače.“

Stopila sta h konju. Žival je bila lepo grajena, sicer pa podobna človeku, ki je pravkar prišel iz sanatorija, kamor so ga vtaknili po živčnem zlomu. Kostni so mu kar silile skozi kožo, tako je bil koščen, in čeprav je glavo nosil ponosno visoko, je tako ravnal le iz spoštovanja do svojih prednikov, ne pa zato, ker bi se zavedal lastne moči. Bil je temno kostanjeve barve in nekdo ga je tako nerodno žigosal na zadnjem nogu, da je bilo videti, kot da ga je opeknel z žarečim drogom. Koža je bila brez dlak, meso pa je bilo hudo opečeno.

„Tale pogledajte,“ je rekel gospod Moolan in pokazal na nogo. „Ste ga kupili pri kotlarju ali podobnem možakarju?“

„Nikar tako, ljubi bog,“ je rekel trgovec, „tale konjiček ima rodovnik, ki je prav tako dolg kot vaša roka.“

„Pri sebi imam le trideset šilingov,“ je rekel Moolan in namrščil bele obrvi. „Vse vam dam, čeprav vem, da zapravljam.“

Trgovec je našobil usta in se zastrmel v gospoda Moolana.

„Govorite resno?“ je vprašal. Moolan je prikimal.

„Eh, pri bogu, odpeljite ga domov,“ je rekel trgovec in zakrilil z rokami.

„Za vraga,“ je rekel gospod Moolan mlajšemu konjarju, „tole je res odličen star konjiček. Popejljal ga bom na obalo in okopal v slani vodi, tako se mu bodo noge omehčale.“

Na Moriseyu je odjahal do obale, vendar ga ni bilo mogoče pogrnati v vodo. Slednjič, ko se je morje poglobilo in so se valovi umaknili, kakor se večkrat zgodi, je gospodu Moolanu uspelo, da ga je pognal bliže vodi. Toda potem, ko je konj poskakoval in rezgetalje poskušal pobegniti pred penečim se vodovjem, je proti obali nenedoma zaneslo velikanski val. Voda je skoraj zakrila konja. Konj se je prestrašil vode, ki mu je zalila trebuh, pa zdrvel še dalje v morje. Gospod Moolan ga je poskušal

obrniti, vendar zaman. Drugi val, še večji kot prvi, je zalil konja in jezdeca, tako da sta oba omahnila v vodo. Gospod Moolan je zaplaval s krepkimi zamahi, se z nogami dotaknil tal in obrnil. Zagledal je konja, ki je odločno plaval na odprto morje.

„Vsemogočni bog!“ je vzkliknil gospod Moolan. „Saj vendar nosi sedlo, ki velja deset funtov.“

Gospod Moolan je odhitel na obalo in začel klicati mornarje, ki so bili v bližini.

„Čoln mi dajte! Rešiti hočem sedlo. Konj res ni nič vreden, toda sedlo je dragoceno. Dajte mi čoln!“

DOMISLICE

- Za dekle je ponižujoče, če se zanjo nihče ne zmeni; često se oklene že prvega, samo da bi se znebila tega ponižujočega položaja.
- Ko se zruši mali bog, se vsi okrog njega delajo svetnike.
- O ljudeh, ki so ti blizu, večkrat sploh ne razmišljaš, ko naenkrat razočaran ugotoviš, da jih sploh ne poznaš.
- Če je na zemlji pekel, potem ga najdemo v srcu žalostnega človeka.
- Neprijetnost je izgubiti ključ od zadnjih vrat.
- Za mnoge ljudi je preteklost davek, ki ga plačujejo v sedanosti.
- Denarnica je najboljše del človeškega telesa.
- Radio je naprava, ki dovoljuje govornikom govoriti brez strahu, da bi jim kdorkoli ugovarjal.

Odrinili so čoln od obale in se odpravili na morje, iskat konja. Na moč so zaveslali, ko so videli Moriseya, kako je naglo odplaval mimo njih, proti obali. Pristali so in na obali je že stal Morisey, drhteč in utrujen. Gospod Moolan je snel klobuk z glave in se z njim plosnil po glavi.

„Ej, ta konj res presega vse, kar sem doslej videl,“ je rekel. „Kupiti moram steklenico whiskyja. Pojdimo, ljudje!“

S tem konjem se je naslednjega aprila zgodila še druga čudna reč. Pozimi se je konj lepo popravil. Toda za pravega poznavalca konjev je bil še vedno le staro kljuse. Toda potem je v mesto prišel gospod Stanley Edwards.

Gospod Edwards je bil prav tako kot stari konj zaslužil vzdevek staro kljuse. Večji del leta je preživel v sanatoriju. Preostanek je preživljal v čudnih užitkih, za katere bi ne mogli reči, da so bili vselej premišljeni. Po hudem pijančevanju in poldrugem mesecu, ki ga je preživel v bolnišnici, je najel vilo v Bellyhaggardu, da bi se naučil čistega morskega zraka. Nekaj dni po prihodu v mesto je obiskal gospoda Moolana.

„Poslušajte,“ je rekel gospod Edwards, „dobrega konja potrebujem. Mi ga lahko najdete?“

Tako so iz hleva pripeljali konja in gospod Edwards ga je takoj zajezdil pa odgalopiral. Gospod Edwards je bil na konju prav žalostna podoba. Šaljivci so pripovedovali, da se je rodil kot palica za stepanje preprog, kajti njegova koščena postava se je upogibala kot vrbova veja.

Gospod Moolan je gledal za konjem, se čehljaj po bradi in premišljeval, kako bo zadovoljen, če bo dobil zanj vsaj bankovec za pet funtov.

Čez dobro uro se je gospod Edwards vrnil. Bil je hudo prepoten.

Smeh stoletij

Ko se je znani irski dramatik Shaw mudil v kalifornijskem mestu, ga je neznanec, ves obupan na pogled, zaprosil, naj mu podari deset dolarjev. Shaw je kratko odvrnil:

„Ne morem!“

Po nekaj korakih ga je vendar zapekla vest: nemara je vzel zadnje upanje obupancu, ga pognal v smrt in tako uničil človeško življenje. Obrnil se je in dal možu zahtevano vsoto. Ta je denar vzel in se hotel odpraviti naprej. Shaw je zaklical:

„Stojte! — Povejte mi, kaj bi storili, če bi vam ne dal denarja?“

„Ne vem čisto natanko, gospod. Nemara bi se moral celo ozreti za kakim delom.“

Pruski kralj Friderik Viljem III. je bil zelo redkobeseden. Če je že moral odpreti usta, je zinil samo posamezne besede.

Ko se je zdravil v toplicah, je zvedel, da je med letoviščarji Madžar, ki je menda še bolj molčeč kot on. Pri priči je ukazal:

„Seznani!“

Na prvem naslednjem sprehodu so mu Madžara predstavili. Njun pogovor je potekal zares zgoščeno:

„Protin?“ je začel kralj.

„Žolč!“

„Vojake?“

„Magnat!“

„Prav.“

„Detektiv?“

„Kralj.“

„Čestitam!“

„Ni za kaj.“

Iz Napoleona III. so se ljudje radi norčevali, da ni dovtipen, da v njegovih žilah ne teče kaplja krvi velikega vojskovodje, da nima niti sence njegovega duha v sebi.

„Zato pa imam vse njegovo sorodstvo na glavi,“ se je odrežal cesar.

„Koliko zahtevate za konja?“

„Trideset funtov pa nič manj,“ je dejal gospod Moolan potem, ko je nekaj trenutkov razmišljal in strmel v gospoda Edwardsa. Gledal je tako, kot da želi kupcu storiti uslugo, čeprav s težkim srcem.

„Oh!“ je rekel gospod Edwards, rahlo presenečen. „Dokaj denarja.“

„Oh, pri bogu,“ je rekel gospod Moolan in zakrilil z rokami, „saj konj vendar ni kolo!“

„To drži,“ je soglašal gospod Edwards. „Dovolite, da si malce ogledam konja.“

Prestopal se je okrog konja ter ga gladil po dlaki in ogledoval. Gospod Moolan je zadovoljen opazil, da se dotika napačnih mest. Zatem se je gospod Edwards malo odmaknil in pričel natančnejše meriti konja. Zdelo se je, da bi se ga ne mogel zlahka odreči. Gospod

Moolan je zaznal, kako ga spreleva prijeten občutek.

„Tale je podobno, kot če otročičku vzameš stekleničko z mlekom,“ je premišljeval gospod Moolan, ko je gospod Edwards podpisoval ček.

Vsi so pričakovali, da si bo gospod Edwards zlomil vrat, nekateri pa so pravili, da ga je Moolan hudo osleparil. Toda poleti so skoraj vsak dan videli konja, kako je imenitne volje dirjal po cestah. In kar je bilo še zanimivejše: gospod Edwards se je pošteno spremenil. Morda je bil razlog v morskem zraku, morda v jezdenju — drži pač, da je skoraj popolnoma ozdravel. Okrepil se sicer ni, vendar pa se je vdal dostojnemu, pametnemu in zdravemu življenju. Tik pred odhodom je obiskal gospoda Moolana in mu rekel:

„Poslušajte, gospod Moolan, rešili ste mi življenje.“

„Veseli me, ko tako pravite,“ je odgovoril gospod Moolan, ne da bi trenil z očesom.

Septembra je gospod Edwards zapustil ta kraj, vendar ni odpotoval v Anglijo, kot je običajno storil, temveč se je vrnil na svoje posestvo v grofiji Kilkeny. Dve leti ni bilo slišati ničesar o njem in o konju. Tedaj pa, dva meseca je tega, sem v Dublinu srečal gospoda Moolana. Popila sva kozarček in se pogovorila o raznih rečeh. Tedaj me je nenadoma pograbil za laket in dejal:

„Se še spominjaš mojega konja? Moriseya? Konja, ki je tako imenitno plaval?“

Prikimal sem z glavo.

„Se spominjaš, da sem ga prodal človeku po imenu Edwards, doma iz grofije Kelkeny. Veš, tja sem odšel na sejem. Tako sem ga spet srečal. Še vedno ima tistega konja, ki pa je tako močan, kot bi imel tri leta... veš, kaj ti povem? Konj mu je rešil življenje, kakor je sam dejal. Ko sem ga povprašal za konja, je rekel: „Niti za tisoč funtov bi ga ne prodal. Posestva nisem zapustil, odkar sem vas zadnjič videl, in zdaj lahko pijem dve steklenici portugalskega vina po večerji, ne da bi mi sploh škodovalo.“

Skoraj popoln zločin...

Maude Horne je bila upokojena učiteljica, stara kakih 50 let, živela pa je sama v svoji majhni hiši v Miltonu. Ker nekega dne ni prišla na gledališko predstavo, kot se je zmenila s svojimi prijateljicami, so se te po predstavi odločile, da jo obiščejo in ugotove vzrok njenega izostanka. Našle so jo zadavljeno in pretepeno do smrti. Iz nereda v sobi je bilo razvidno, da se je krepko upirala napadalcu, preden je podlegla.

Ko sta na kraj zločina prišla šef miltonske policije Herbert Down in šerif Normann Plummer, sta našla njene prijateljice vse obupane in tarnojoče. Ker so mislile, da je nespodobno, če leži uboga Maude na tleh, so jo pokrile s prtom in s tem nehote uničile morebitne sledove, ki bi lahko bili v okolici trupla. Ker so jo tudi premaknile, je bilo povsod okoli polno njihovih prstnih odtisov.

Down in Plummer nista bila preveč navdušena, ko sta ženske spodila iz sobe in začela z normalno preiskavo. Plummer je zmajal z glavo. „Policaji bodo vsak čas tu,“ je dejal, „vendar mislim, da ne bodo našli mnogo sledov. Ženske so verjetno uničile vse prstne odtise.“

Vendar se je šerif zmotil. Ženske niso uničile prav nobenih odtisov, ker teh sploh ni bilo. Ko so policijski tehniki odvzeli z različnih predmetov prstne odtise, so ugotovili, da ni nobenih drugih odtisov, razen odtisov njenih prijateljic. Celotni odtisi žrtve so bili zelo redki, odkrili so jih le nekaj na steni in na stenski sliki.

Morilec Maude Horne je bil torej zelo previden. Vse sledove je za seboj skrbno zabrisal. Isto je bilo tudi s kopalnico. Toda tu je bila le okrvavljena brisača, nekaj krvavih madežev na zidu. Morilec se je verjetno

dotaknil zidu s krvavo roko, pa je nato zid zdrgnil z brisačo, da bi odstranil prstne odtise. Okrvavljeni umivalnik in še vlažno milo pa sta kazala na to, da si je morilec, preden je odšel, skrbno umil roke. Ni kaj, zelo previdno je vse pripravil.

In zaradi te previdnosti se je Juan Enrique čutil zelo varnega. Zelo dolgo je že poznal Maude Horne in vsake toliko časa jo je poskušal izsiljevati in dobiti nekaj denarja od nje. Tudi na dan zločina je prišel k njej in ponovno zahteval denar. Ker mu ga ni hotela dati, sta se sporekla in v prepiru jo je ubil.

Enrique je bil prepričan, da je varen. Nihče v Miltonu ga ne bi mogel česa obdolžiti, ker za seboj ni pustil najmanjših sledov. Zato je sklenil, da se bo vrnil domov, v Mehiko. Na svoji poti domov se je ustavil še v Harrisburgu in St. Louisu.

Spotoma se je seznanil še z neko ženščino, in ker ji je življenje v Mehiki slikal v samih čudovitih barvah, je odšla z njim. V vsakem večjem mestu sta se ustavila in po barih in podobnih lokalih iskala sreče. Toda v mestu Corpus Christi v Teksasu ga je aretirala policija in ga obdolžila umora.

Enrique je skoraj onemel. „Le kako vam je uspelo, da ste me odkrili,“ je vprašal šerifa Downa, ki je prišel za njim v Teksas samo zato, da ga pripelje nazaj v New Hampshire pred sodišče.

Down se je nasmehnil. „Res si se zelo potrudil, da si izbrisal vse prstne odtise v sobi. Nato si si skrbno umil roke in pri tem pustil na koščku mila tako čudovite prstne odtise, da si jih niti predstavljati ne moreš.“

● 1. SZ. 2. JUGOSLAVIJA.
3. AMERIKA

V Portoriku se je v nedeljo končalo 7. svetovno košarkarsko prvenstvo, ki je bilo na splošno velika manifestacija evropske košarke. Prva dva mesta sta namreč zasedla evropska zastopnika Sovjetska zveza in Jugoslavija. Z istim številom točk kot Sovjetska zveza in Jugoslavija, namreč 12, je reprezentanca Združenih držav Amerike zasedla tretje mesto. Sploh so te tri reprezentance, ki tvorijo svetovni vrh, bile v Portoriku ves čas v ospredju. Izkazale so se kot zdaleka najboljše reprezentance — četrtouvrščena Kuba pa ima celo 6 točk zaostanka. O svetovnem prvaku, tako lahko vsaj rečemo, je odločala dnevna pripravljenost košarkarjev v medsebojnih bojih vodeče trojice. Kot Sovjetska zveza, tako bi tudi lahko postali svetovni prvak Jugoslavija ali Amerika. Odločilno je bilo tokrat samo razmerje košev tekem prve trojice med seboj. Po splošnem razmerju košev, bi Jugoslavija odrezala najslabše. Sovjetska zveza je dosegla 116 košev več, kot jih je dobila, Amerika 107 več, Jugoslavija pa 61.

Čprav jugoslovanska košarkarska reprezentanca v Portoriku ni mogla ubraniti naslova svetovnega prvaka, dobljenega na ljubljanskem svetovnem prvenstvu, pritevajo jugoslovanski igralci srebrno kolajno k zlati iz leta 1970. V Portoriku so premagali svetovnega prvaka iz Sovjetske zveze, kar jim je zadosten dokaz njihove moči.

Lestvica 7. svetovnega košarkarskega prvenstva:

1. Sov. zveza	7	6	1	625:509	12
2. Jugoslavija	7	6	1	629:568	12
3. Amerika	7	6	1	694:587	12
4. Kuba	7	3	4	565:599	6
5. Španija	7	2	5	556:640	4
6. Brazilija	7	2	5	522:586	4
7. Portoriko	7	2	5	568:620	4
8. Kanada	7	1	6	566:616	2

Ob koncu še rezultati tekem z Jugoslavijo: Jugoslavija — Brazilija 84:60 (35:31), Jugoslavija — Kuba 101:83 (54:44), Jugoslavija — Sovjetska zveza 82:79 (45:46), Jugoslavija — Portoriko 93:85 (41:31), Jugoslavija — Kanada 102:99 (90:90), Jugoslavija — Amerika 88:91 (50:41), Jugoslavija — Španija 79:71 (37:35).

● ATLETIKA: 8 NASLOVOV
ZA KOROŠKO

V nedeljo se je v Gradcu-Eggenbergu končalo tridnevno avstrijsko državno prvenstvo v atletiki. Na novih z umetno snovjo pokritih atletskih napravah avstrijski atleti niso izpolnili, kar so obetali. Na splošno se z lanskega prvenstva niso poboljšali in so ponovno pokazali, da so nezreli tekmovalci v eliti evropskih atletov. Izjemni osebnosti sta bili le dve: Eva Janko v metu s kopjem in Celovčanka Karoline Käfer, ki je osvojila tri naslove državnega prvaka. V ožji kader za evropsko atletsko prvenstvo pa so imenovali izmed Korošcev poleg Käferjeve še metalca s kladi-vom Sternada iz Beljaka in Celovčana Weinhandla.

V izrednem razpoloženju so se nahajali koroški atleti. Izmed 29 atletskih disciplin pri moških in ženskah so jih Korošci osvojili 8. To je dosedanji največji uspeh koroških atletov, odkar tekmujejo na avstrijskem prvenstvu.

Avstrijski prvaki iz koroške odprave so postali sledeči atleti: Karoline Käfer (KAC) v tekih na 100, 200 in 400 m, Gert Weinhandl (KLC) v teku na 400 m z ovirami, Peter Sternad (ASKO Beljak) v metu s kladivom, Angelika Schrott (KLC) v teku na 1500 m Rita Merva (KLC) v teku na 800 metrov in končno še moška štafeta 4x100 m celovškega KLC (Gurker, Miklautsch, Weinhandl, Woschitz).

● 6. SKUPIN V 2. RAZREDU

Te dni je Koroška nogometna zveza (Kärntner Fußballverband) objavila predlog skupinske razdelitve koroških nogometnih klubov od drugega razreda naprej do koroške lige. Zanimivo je, da se je zaradi novih prijav 2. razred moral razširiti od 5 na 6 skupin. Spremembe so se vršile tudi v prvih petih (lanskih) skupinah. Št. Janž n. pr. ne bo igral v običajni skupini C, marveč v skupini E, kjer bo tokrat nastopil tudi Slovenski atletski klub. Objavili bomo danes le tiste skupine, ki so za koroške Slovence zanimive: **II. razred C** — ASKO Področica, DSG Kostače, DSG Ledince, Bilčovs, Rožek, ASKO Škofiče, Št. Ilj, Weißenstein, St. Stefan na Zilji, Techelsberg in Poreče; **II. razred E** — DSG Borovlje, SC Hörtenndorf, HSV Celovec, Kriva Vrba, Gospa sveta, Pischeldorf, Slovenski atletski klub, ASKO Pogersdorf, Šmarjeta, DSG Sele, Galicija in St. Janž; **II. razred F** — ASKO St. Peter na Vašinjah, Globasnica, Grebinj, Labor, Marija Rojach, Ruda, Žitara vas, ASKO Šmihel, Vazemberk, Reichenfels, Vovbre.

CIRCUS WILLY HAGENBECK

Dir.: I. Hoppe

CELOVEC
na prostoru ob Fischl-Straße

Petek, 26. do ponedeljka 29. julija
dnevno ob 15.30 in 20.00 uri.

V torek, dne 24. julija
samo ob 15.30 uri.

Predprodaja: Kärntner Landesreise-
büro, Celovec, Novi trg 2, tel. 70 4 71

CIRCUS DER ATTRAKTIONEN

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 20. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzorik — 10.00 Pesmi in plesi iz Avstrije — 10.45 Naša lepa domovina — 13.45 Za dobro voljo — 14.00 Zabavni koncert — 15.15 Iz mape želja naših prijateljev ljudske glasbe — 16.00 Servis — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beleške — 20.10 Radio Panonija — 21.00 Še vse v zraku — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 21. 7.: 6.10 Igra na orgle — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.10 Srečanje z mladimi leti — 9.00 Brezskrbno nedeljsko jutro — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Sedaj pšenica uspeva“ — 17.05 Ljudski koncert — 19.00 Nedeljski šport — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 22. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Razno iz glasbe — 11.03 Ljudska oddaja — 13.30 Knjižni kotiček — 14.30 Smehljajoči delavnik — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beleške — 20.10 Festival glasbe mladih — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 23. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 11.03 Ljudska glasba iz štajerske — 13.30 Harmonika in klarinet — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Mednarodni koncert — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beleške — 20.10 Orkestrski koncert — 22.10 Šport.

SREDA, 24. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Melodije ob dopoldnevu — 11.03 štajerska glasba na gosli — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 Petje in glasba — 16.30 Tilho se slišijo zvonovi iz Kampanile — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beleške — 20.10 „Sedaj uspeva pšenica“ — 21.10 Tamburaški koncert — 21.30 Zvezne dežele poročajo — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 25. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Od povsod nekaj — 9.30 Vesele note mojstrov — 11.03 Jodlanje in glasba — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Trobentači na plan — 16.30 Za otroke — 17.10 Figure velike opere — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beleške — 20.10 Jed in pijača v kulturni zgodovini in narodnoznanstven — 21.00 Iz avstrijskega glasbenega življenja — 22.10 Šport.

PETEK, 26. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Z ljudsko glasbo na deželo — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 V malih notah — 13.30 Ljudske pesmi in viže — 14.30 Skozi štajersko — 15.00 Zborovska glasba — 16.45 Otroški zbori — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Od-

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

daja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Moja najljubša melodija — 19.50 Note in beleške — 20.10 Mednarodna razstava not — 21.30 Prijetno veselje za srebanje — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 20. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 21. 7.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 22. 7.: 13.45 Informacije — Otroci igrajo za otroke.

TOREK, 23. 7.: 9.30 Zborovska glasba — Informacije — Šport — Zvoki za mlade.

SREDA, 24. 7.: 13.45 Informacije — Mali ansambli — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 25. 7.: 13.45 Informacije — Družinski magacin.

PETEK, 26. 7.: 13.45 Informacije — Glasba za razvedrilo.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 — 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Upokojenska družina lahko dobi stanovanje v okolici Vrbe. Interesenti naj se javijo na upravi Slovenskega vestnika — Celovec, Gasometergasse 10/I.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na

VEČER HRVAŠKE PESMI
IN FOLKLORE

v petek 19. julija ob 20.30 uri v hotelu „Koročan“ v Sekiri
v soboto 20. julija ob 20.30 uri v Kulturnem domu v Ločah
v nedeljo 21. julija ob 10.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli
v nedeljo 21. julija ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu

Vodja skupine: Mirko Berlakovič

Gostuje hrvatski folklorni ansambel „Kolo Slavuj“ iz Borštova na Gradščanskem Odbor

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani tati

Tomo Kupper

revizor v pokoju

Tem potom se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so s svojo udeležbo pri pogrebu pokojnega z darovanimi venci in cvetjem ter pismeno izrazili svoje sočustvovanje z nami. Zahvaljujemo se tudi domačim pevcem in posebno gospodu župniku Komarju za opravljene pogrebne obrede in za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu.

Hčerka
Vera poročena Stornik

Sinovi
Danilo, Milan, Slavko, Šrečko
z družinami

SOBOTA, 20. 7.: 16.50 Oddaja z miško — 17.15 Za družino — 18.00 Družina Partridge — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.55 Oddaja Heinz Conrada — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Povenzova tolpa — 21.15 Šport — 21.45 Čas v sliki — 22.00 V temni noči.

NEDELJA, 21. 7.: 16.30 Cirkuski konj — 17.35 Calimero — 17.30 „Vsak začetek je hud“ — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Poezija tehnike — 18.45 Heinrich Harrer poroča — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Mesto zločina — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 22. 7.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Šale s čariljem — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje s farme Shiloh — 21.15 Telešport — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 23. 7.: 18.00 Kara Ben Nemsi efendi — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Rožnatardeči panter — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Kralj šaljivcev — 22.05 Čas v sliki.

SREDA, 24. 7.: 11.00 Velaba kliče — 12.35 Telešport — 16.30 Poletni dan s Pezi — 17.15 Indian River — 17.40 Antena. Mednarodni mladinski obzorik — 18.00 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Horizonti — 21.05 25. julij 1934 — 22.20 Čas v sliki.

ČETRTEK, 25. 7.: 18.00 Kara Ben Nemsi efendi — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Tri debele dame iz Antibes — 21.55 Čas v sliki.

PETEK, 26. 7.: 11.00 Samo en komediant — 18.00 Zeleni svet: Novosti iz kmetijstva — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.20 Residenca 2. Reicha — 22.05 Čas v sliki — 22.10 Filmska komedija — 20.06 Šport — 20.15 Povenzova tolpa — 21.20 Šport — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Kanoni za Cordoba.

SOBOTA, 20. 7.: 16.55 „Ob snidenju“ — 18.30 Mini-Maks — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Kako sem zmagal v vojni — 22.00 Čas v sliki.

NEDELJA, 21. 7.: 13.00 Mednarodno tehniško prvenstvo — 18.00 Tedenski obzorik — 18.30 Stop! — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.10 Okolica — 20.15 Avstrijske ljudske komedije — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 22. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Če oče s sinom — 21.15 Vaš nastop, prosim — 21.55 Teleprezipe.

TOREK, 23. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Qualtinger. Portret — 21.25 Enaidvajset — 22.10 Teleprezipe.

SREDA, 24. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Hans Moser — Pogled nazaj — 21.10 Teleprezipe.

ČETRTEK, 25. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Portugalska: Luzitanska sprememba — 21.05 Vesoljska ladja Enterprise — 21.50 Teleprezipe.

PETEK, 26. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Vražja blaženost — 21.45 Teleprezipe.

SOBOTA, 20. 7.: 17.30 Narodna glasba — 18.00 Obzorik — 18.15 Legenda o divjem lovcu — 19.10 Mozaik — 19.15 Kaj počnemo ob nedeljah — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski notranjopolitični komentar — 20.40 Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Colombo — 22.25 Dnevnik.

NEDELJA, 21. 7.: 9.20 Kmetje — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 15.30 Pisani svet — 16.15 Naši zbori — 16.40 Za konec tedna — 17.00 Državno prvenstvo v plavanju — 18.05 Propagandna oddaja — 18.10 Poročila — 18.15 Samorastniki — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanjopolitični komentar — 20.40 V gosteh pri Nušiču — 21.30 Ivo Lola Ribar — 21.58 Propagandna oddaja — 22.06 Športni pregled 22.30 Dnevnik.

PONEDELJEK, 22. 7.: 10.00 Glasbena oddaja — 10.30 Otroški spored — 11.00 Kripac — 16.45 Madžarski pregled — 18.10 Obzorik — 18.25 Skozi neznano delto — 18.55 Mozaik — 19.00 Mlad za mlade — 19.30 Aktualna tema — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tolminci — 22.15 Diagonale — 22.45 Dnevnik.

TOREK, 23. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 17.55 Obzorik — 18.10 Pisani svet — 18.55 Mozaik — 19.00 Cesta in mi — 19.20 Duet — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Aktualna oddaja — 21.05 Whiteoaki z Jalne — 21.55 Dnevnik.

SREDA, 24. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 18.10 Obzorik — 18.25 Družina Smola — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Na sedmi stezi — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Smrt v močvirju — 22.20 Dnevnik.

ČETRTEK, 25. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 18.05 Obzorik — 18.20 Svet v vojni — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledih napredka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kako in kam na odih — 20.40 Mavrica — 21.30 Četrtekovi razgledi — 22.00 Gustav Janusch — 22.10 Dnevnik.

PETEK, 26. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 18.05 Obzorik — 18.20 Bistooki — 18.50 Mozaik — 18.55 Ansambel štirje kovači — 19.25 Kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Clikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Propagandna oddaja — 20.45 Dolgonogi očka — 22.30 Dnevnik.